

2013

Länsförsäkringar Värmland
Årsredovisning

FREDSMONUMENT
REST AV
VÄRMLÄNNINGAR 1955
FEMTIO ÅR EFTER
SVENSK-NORSKA UNIONENS
FREDLIGA UPPLÖSNING

FEJD FÖDER FOLKHÄT
FRED FRAMMÅR FOLKFÖRSTÅELSE

Omslagfoto
Fredsmonumentet på Karlstads torg.
Statyn restes 1955 till minne av den fredliga unionsupplösningen 1905 mellan Sverige och Norge.
Statyn är skapad av skulptören Ivar Johnsson.
Bakom statyn kan man se Rådhuset.
Fotograf: Björn Lundgren.

Innehåll

Inledning

- 4 Vd-kommentar

Verksamheten

- 6 Förvaltningsberättelse

Finansiella rapporter

- 10 Femårsöversikt
- 12 Resultaträkning
- 13 Resultatanalys
- 14 Balansräkning
- 16 Förändringar i eget kapital
- 17 Kassaflödesanalys
- 18 Noter till de finansiella rapporterna
- 40 Revisionsberättelse

Bolagsstyrning

- 42 Bolagsstyrningsrapport
- 46 Fullmäktige
- 48 Styrelse och revisorer
- 51 Företagsledning

Övrig information

- 52 Miljö
- 53 Medarbetarna
- 54 Samverkan stöder Länsförsäkringar Värmland
- 56 Ord och uttryck
- 58 Egna anteckningar

Ordinarie bolagsstämma

hålls på Värmlands Museum
fredagen den 11 april 2014 klockan 11.30

Ulf W Eriksson, VD.

2013 blev också ett bra år för Länsförsäkringar Värmland. Resultatet blev 112 Mkr före bokslutsdispositioner och skatt. Men inte nog med det, även marknadstillväxten har varit fantastiskt bra.

VD-KOMMENTAR

Verkställande direktörens kommentar

2013 blev också ett bra år för Länsförsäkringar Värmland. Resultatet blev 112 Mkr före bokslutsdispositioner och skatt. Men inte nog med det, även marknadstillväxten har varit fantastiskt bra. Vi har under året fått många nya kunder, men även gamla kunder har ökat antalet affärer med bolaget. Jag vågar nog påstå att bolagets tillväxt under 2013 slår alla rekord i modern tid. Jag vågar också påstå att detta är frukten av ett konsekvent arbete utifrån ett lokalt perspektiv i kombination med en offensiv prissättning och med motiverade medarbetare. Antalet skadeförsäkringar har under de senaste fem åren ökat med 16 880 försäkringar. Per årsskiftet hade bolaget 166 307 skadeförsäkringar. Det är bara att gratulera alla värmlänningar som är kunder och ägare av Länsförsäkringar Värmland.

Av resultatet på 112 Mkr kommer 33 Mkr från rörelsen och 79 Mkr från kapitalförvaltningen. Totalkostnadsprocenten blev 92 procent. Målet är att under en femårsperiod ligga på 95 procent, d.v.s. 95 procent av försäkringspremierna skall gå till skadebetalning och driftkostnader.

Under 2013 har 21 Mkr delats ut som länsbonus till de kunder som har flera engagemang i bolaget. Bonusen har betalats ut som rabatt på försäkringspremierna. För att få del av den högsta rabatten, 20 procent, ska man vara både försäkringskund och bankkund i bolaget samt ha ett långsiktigt sparande hos oss.

Om vi tittar lite närmare på försäljningen och tillväxten under 2013, så ser vi att antalet digitala kundkontakter ökar. Av

alla de produkter vi säljer till privatpersoner, så säljs 22 procent via webben, så den kanalen har ökat i betydelse år från år. Det är främst bilförsäkringar som tecknas den vägen, men även boendeförsäkring. Det personliga kundmötet och kontakterna via telefon är fortfarande dominerande och det är ju bra, eftersom vi vill vara nära våra kunder och ha personlig kontakt så att vi kan ge goda råd om hur man t.ex. förebygger skador.

Jag vill också i det här sammanhanget nämna det goda samarbete vi har med de fyra socken- och häradsbolag som vi har i Värmland. Brunsbogs Försäkringsbolag, Nordmarks Härads Försäkringsbolag, Stavnäs-Glava Försäkringsbolag och Lysviks Brandförsäkringsbolag har alla samma värdegrund och historia som Länsförsäkringar Värmland. Alla bolagen är kundägda och vi har endast kundernas intresse och bästa att värna om. Samarbetet med dessa bolag är en del av vår framgång på marknaden och det visar också att samarbete mellan värmländska bolag är möjligt och att det är bra för Värmland och för alla som bor här.

Länsförsäkringar Bank fortsätter att växa. I Värmland har tillväxten varit 14 procent under 2013. Under året inledde vi en satsning på företagsmarknaden. Satsningen har varit lyckad och vi har fått många företag som nya bankkunder. Vid årsskiftet hade vi 10 866 bankkunder här i Värmland. Vår satsning på bankverksamheten kommer att fortsätta med oförminskad styrka.

Bolagets kapitalstyrka och nyckeltal är fortsatt starka. Konso-lideringsgraden, förhållandet mellan konsolideringskapital och premieinkomst är 233 procent. Styrelsens mål är att konsolideringsgraden inte ska understiga 125 procent. Skuldtäckningsgraden, som är ett mått på hur kapitalet är placerat i förhållande till skulderna, är 144 procent. Styrelsens mål är att den inte ska understiga 120 procent. Det tredje och kanske viktigaste nyckeltalet är riskkvoten, vilket är ett mått på förhållandet mellan kapitalet och bolagets risker. Den var vid årsskiftet 316 procent och här är styrelsens mål att den inte ska understiga 255 procent. Det är viktigt att dessa nyckeltal är starka, för det ger utrymme och möjlighet till fortsatt expansion i Värmland och det ger också bolaget möjlighet att delta i länsförsäkringsgruppens gemensamma satsningar, på t.ex. bank. Bolagets enda möjlighet att bygga upp en stark kapitalbas är att över tid generera tillräckliga vinster och det har vi gjort under flera år.

Även under 2014 kommer mycket resurser att läggas på förberedelse för införandet av Solvens II. De nya reglerna som ska styra verksamheten, beräknas gälla från och med 2016. När vi vet hur Solvens II påverkar bolagets kapitalkrav och nyckeltal, kommer styrelsen att börja diskutera om möjlighet till återbärning finns. Om inget speciellt händer under de närmaste åren, så ser jag fram emot en sådan diskussion. Generationsskifte bland personalen kommer också att fortsätta under 2014. Så här långt har det gått bra eftersom de nyanställda har haft möjlighet att arbeta parallellt med de som går i pension.

Vi kommer även under 2014 att jobba hårt och intensivt med att ha mycket nöjda kunder och personal, eftersom det är nyckeln till framgång på marknaden. Vad kunderna och personalen tycker om bolaget mäts kontinuerligt. Och det är roligt att kunna berätta att under det år som gått så ligger resultaten på dessa mätningar i topp. Men allting kan bli bättre, så vi kommer inte att slå oss till ro med detta heller.

Tack all personal och alla förtroendevalda för ett bra 2013.

Karlstad 17 februari 2014

Ulf W Eriksson
Verkställande direktör

Förvaltningsberättelse

Styrelsen och verkställande direktören för Länsförsäkringar Värmland avger härmed årsredovisning för 2013, bolagets 171:e verksamhetsår.

VERKSAMHET

Länsförsäkringar Värmland har sitt verksamhetsområde i Värmlands län. Bolaget erbjuder företag, lantbruk samt privatpersoner skade- och livförsäkringar samt banktjänster. Bolaget är marknadsledande på ett flertal områden. Bolaget är även delaktig i olika gemensamma återförsäkringsaffärer inom länsförsäkringsgruppen och i sockenbolagen.

Förutom verksamhet där Länsförsäkringar Värmland har egen koncession erbjuder bolaget försäkring inom såväl skade- som livförsäkringsområdet samt bank- och fondtjänster genom avtal med Länsförsäkringar AB och dess helägda dotterbolag. För de förmedlade affärerna har bolaget ansvaret för kundrelationerna.

ORGANISATION OCH STRUKTUR

Länsförsäkringar Värmland ingår som ett av 23 lokala och kundägda länsför-

säkringsbolag i länsförsäkringsgruppen. Gemensamt äger gruppen Länsförsäkringar AB.

Bolaget är ett ömsesidigt skadeförsäkringsbolag, vilket betyder att ägarna utgörs av bolagets skadeförsäkringstagare. Dessa har inflytande över verksamheten och väljer fullmäktigeledamöter som ska företräda dem på bolagsstämman. Bolagsstämman utser bolagets styrelse som består av sex ledamöter. Därutöver ingår vd och två personalrepresentanter i styrelsen.

TOTAL AFFÄRSVOLYM

Den totala volymen för bolagets affärer fördelar sig enligt nedan, Mkr:

Skadeförsäkring	2013	2012	Livförsäkring	2013	2012
<i>Direkt försäkring:</i>					
Premieinkomst	492	457	Premieinkomst	147	157
<i>Mottagen återförsäkring:</i>					
Premieinkomst	40	35	<i>Finansiella tjänster</i>		
			Bank, inlåning	1 086	939
			Bank, utlåning	2 157	1 922
			Fond (marknadsvärde)	93	75

MARKNAD

Privat och lantbruk

Skadeförsäkring

Antalet privatförsäkringar ökade med 5 226 st (2 366) under 2013. Beståndet uppgick vid årsskiftet till 124 272 st försäkringar. Totalt såldes 28 625 (24 923) st privatförsäkringar.

Antalet helkunder ökade med 220 (349) st.

Antalet lantbruksförsäkringar ökade med 131 st. Totalt har bolaget 10 612 st lantbruksförsäkringar.

Antalet helkunder på lantbruk ökade med 33 (9) st under 2013.

Bank

Bankens totala affärsvolym uppgick vid årsskiftet till 3 336 (2 936) Mkr. Ökningen under året blev 400 Mkr, + 14 % (+ 16 %).

Antalet kunder har under året ökat med 748 och var 10 866 (10 118) vid årsskiftet.

Bolaget har kvalitetssäkrat bankrådgivare som samtliga numera har Swedsec-licens.

Företag

Skadeförsäkring

Antalet företagsförsäkringar har ökat under året med 166 st och är totalt 7 990 st. Totalt inbetald premie blev 181 (168) Mkr, vilket är ökning med 13 Mkr mot tidigare år. Ökningen är jämt fördelad mellan egen- och motorförsäkring. Marknadsandelen är ca 35 % på företagsförsäkringar och ca 50 % på företagsmotor (lastbil etc.).

Liv- och pensionsförsäkring

Försäljningen uppgick till 213 (240) Mkr mätt i försäljningsvärde vilket är 11 % lägre än 2012.

Premieinkomsten uppgick till 147 (157) Mkr vilket är 10 Mkr lägre än förra året.

Länsförsäkringar Liv Gamla Tradförvaltnings konsolidering är vid årets utgång 107 %, Nya Tradlivförvaltningen 115 % och solvensen 118 %. Återbäringräntan har under året varit 1 % i Gamla Tradliv och 5 % i Nya Tradliv.

Antalet försäkringar är 30 468 (30 865) st. Tillsammans fanns ett sammanlagt värde på dessa försäkringar med 2 887 Mkr. Marknadsandelen är oförändrad på ca 11 %.

SKADOR

Motorförsäkring

Skadekostnaden för 2013 års skadeårgång blev 8,8 Mkr högre än för 2012.

Kostnaden för storskador (över 200 tkr) var år 2013 ca 19,7 Mkr (18,8 Mkr). Antalet storskador ökade till 48 (47) st. Totalt ökade antalet skador (inklusive efteranmällda skador) med 204 st. År 2013 anmälles 310 (312 st) personskador i följd av trafik.

Övriga skadeförsäkringar

Skadekostnaden för 2013 års skadeårgång blev 21,2 Mkr högre än för 2012. Kostnaden för storskador (över 0,5 Mkr) var 2013 ca 46,8 Mkr (33,0 Mkr). Antalet storskador ökade till 33 (23) st.

Bolaget har ett självbehåll på 7,5 Mkr, under år 2013 var det ingen skada som nådde upp till bolagets självbehåll.

Totalt

Under 2013 anmälles totalt 10 570 motorskador (9 791) och 8 412 kombinerade skador (7 862) eller sammanlagt 18 982 (17 653) st.

Reservavveckling

Under 2013 har skador tillhörande år 2012 och tidigare reglerats med ett positivt utfall på 36,5 Mkr (- 0,2 Mkr). Årets positiva utfall med 36,5 Mkr avser i huvudsak minskade reserver i trafik och diskontering i sin helhet av olycksfallsaffären.

DRIFTKOSTNADER

Driftkostnader i direkt försäkring, d.v.s. alla kostnader för främst anskaffning och administration minskat med omkostnadsbidrag för gemensam affär framgår av not 7. Driftkostnaderna utgjorde 20,6 (20,0) procent av premieintäkten för egen räkning. Driftkostnaderna för direkt försäkring uppgår till 93,9 (81,5) Mkr. Löner och ersättningar till bolagets medarbetare och ombud samt uppgift om medelantal anställda och sjukfrånvaro redovisas i not 27.

KAPITALFÖRVALTNING

Marknadsvärdet på bolagets placeringstillgångar uppgick vid verksamhetsårets slut till 1 825,5 (1 676,8) Mkr enligt följande struktur:

Placerings- tillgångar	Marknadsvärde 2012-12-31		Netto- placering	Värde- förändring	Marknadsvärde 2013-12-31		Direkt avkastning		Total avkastning	
	Mkr	%			Mkr	%	Mkr	%	Mkr	%
Fastigheter	228,2	14	-1,2	4,3	231,2	13	7,1	3,1	11,4	5,0
Aktier										
- Svenska	174,4	10	-4,0	37,0	207,4	11	0,7	0,4	37,7	21,6
- Utländska	65,5	4	0,0	14,7	80,3	4	0	0	14,7	22,4
- Länsförsäk. AB	307,5	18	11,2	15,9	334,6	18	0	0	15,9	5,2
Räntebärande placeringar	901,2	54	70,0	0,8	972,0	54	11,1	1,2	11,9	1,3
Summa	1 676,8	100	76	72,7	1 825,5	100	18,9	1,1	91,6	5,5

Bolagets aktier i Länsförsäkringar AB har ett substansvärde per 2013-12-31 med 339,8 Mkr, marknadsvärden för LFAB enligt ovan är substansvärden per 2013-09-30 och 2012-09-30.

RESULTAT

Årets resultat i koncernen före dispositio-
ner och skatt uppgick till 112,4 (92,3) Mkr
och efter dispositioner och skatt till 84,7
(101,3) Mkr. Försäkringsrörelsens tekniska
resultat uppgick till 49,9 (46,2) Mkr.

VÄSENTLIGA RISKER OCH
OSÄKERHETSAKTORER SOM
BOLAGET STÅR INFÖR
Försäkringsrisker

Bolagets riskportfölj i direkt affär bedöms
vara väl balanserad. Den genomsnittliga
skadeprocenten för egen räkning på 72
(73) procent under senaste 5-årsperiod
återspeglar försäkringsrisken.

Den mottagna affären innehåller hu-
vudsakligen svensk affär. Premieinkom-
sten uppgick under verksamhetsåret till
40,4 (35,0) Mkr eller 8,2 (7,7) procent av
premieinkomsten i direkt försäkring.

Finansiella risker

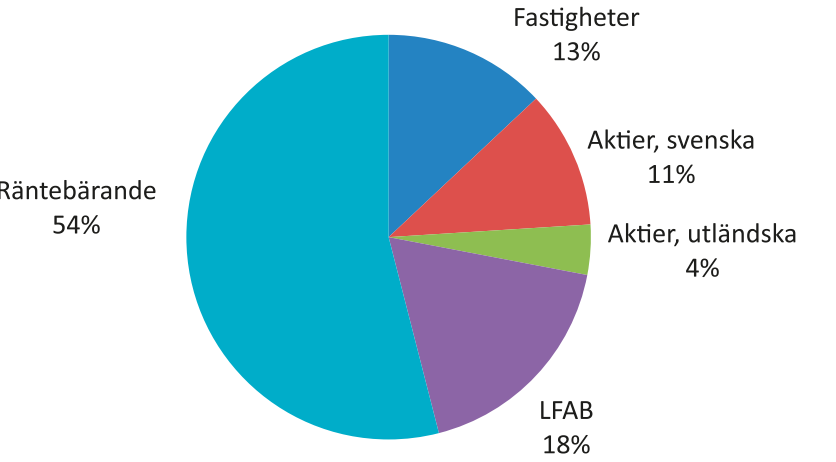
I kapitalförvaltningen har vi definierat pla-
ceringsrisker bestående av fastighetsrisk,
aktiekursrisk, valutarisk samt ränterisk.
Totalavkastningstabellen ovan visar över-
siktligt hur placeringstillgångarna fördelar
sig på olika tillgångsslag samt deras av-
kastning. I not 2 lämnas en mer ingående
redogörelse över bolagets risker och risk-
hantering.

INFORMATION OM ICKE-FINANSIELLA
RESULTATINDIKATIONER

Dotterbolag

Länsförsäkringar Värmland äger samtliga
aktier i Länsförsäkringar Värmland Fast-

Placeringsstruktur, totalt 1 825,5 (1 676,8) Mkr

igheter AB samt en procents ägarandel
i Länsförsäkringar Värmland Fastigheter
HB. Länsförsäkringar Värmland Fastighe-
ter AB har 99 procent ägarandel i Länsför-
säkringar Värmland Fastigheter HB enligt
not 14. Länsförsäkringar Värmland äger
samtliga aktier i Länsförsäkringar Värm-
land Aktieförvaltning AB, i bolaget förval-
tas ägandet i Fastighetsbolaget Humle-
gården.

Koncernen

Koncernen består av moderbolaget Läns-
försäkringar Värmland (573201-8329)
samt dotterbolagen Länsförsäkringar
Värmland Fastigheter AB (556230-0292),
Länsförsäkringar Värmland Fastigheter
HB (916911-5509) och Länsförsäkringar

Värmland Aktieförvaltning AB (556763-
7250).

Koncernredovisningen är upprättad
enligt förvärvsmetoden. Koncernens fria
kapital inklusive årets resultat uppgår till
484 137 Kkr.

FÖRSLAG TILL VINSTDISPOSITION I
MODERBOLAGET

Föregående års vinst har i enlighet med
bologsstämmans beslut överförts till ba-
lanserade vinstmedel.

Styrelsen och verkställande direktören
föreslår bologsstämman besluta att årets
vinst, kronor 63 704 255 jämte balanse-
rad vinst, kronor 365 019 491 totalt kronor
428 723 746 överförs i ny räkning.

Lunchrestaurangen i fastigheten Styrmannen erbjuder ekologiskt kött och lokalproducerade ingredienser.

Femårsöversikt

Resultat och konsolidering m m (Mkr)

	2013	2012	2011	2010	2009
RESULTAT					
Premieintäkt f e r	470,0	437,2	415,0	400,7	405,1
Kapitalavkastning i försäkringsrörelsen	12,1	13,1	16,1	8,2	7,1
Försäkringsersättningar f e r	-337,5	-324,6	-291,0	-329,0	-283,7
Driftkostnader f e r	-94,6	-79,5	-77,2	-68,0	-80,0
Tekniskt resultat i försäkringsrörelsen	50,0	46,2	62,9	11,9	48,5
Finansrörelsens resultat	79,5	57,8	7,7	52,0	69,2
Förmedlad affär	-17,1	-11,7	-7,2	-12,0	-10,4
Resultat före dispositioner och skatt	112,4	92,3	63,4	51,9	107,3
Årets resultat					
	84,7	101,3	45,9	45,1	75,6
Kalkylräntesats, sjuk- och olycksfall samt trafik	2,3%	2,5%	3,3%	2,8%	2,5%
Kalkylräntesats, övrig affär	1,4%	1,6%	2,1%	0,7%	0,7%

EKONOMISK STÄLLNING

Placeringstillgångar, verkligt värde	1 825,6	1 676,8	1 602,2	1 540,7	1 469,5
Premieinkomst f e r	484,8	444,7	431,3	401,8	400,9
Försäkringstekniska avsättningar f e r	742,7	695,2	657,3	636,6	591,9

Konsolideringskapital

Eget kapital	924,6	863,9	739,7	695,7	642,9
Uppskjuten skatt	204,4	160,6	200,5	189,5	188,0

	1 129,0	1 024,5	940,2	885,2	830,9
Konsolideringsgrad	233%	230%	218%	220%	207%
Soliditet	152%	147%	143%	139%	140%
Kapitalbas	949,8	873,9	837,3	771,6	735,2
Erforderlig solvensmarginal	96,0	87,0	89,4	89,4	86,0

NYCKELTAL

Försäkringsrörelsen

Skadeprocent f e r	72%	74%	70%	82%	70%
Driftkostnadsprocent f e r	20%	18%	19%	17%	20%
Totalkostnadsprocent f e r	92%	92%	89%	99%	90%

Direkt affär

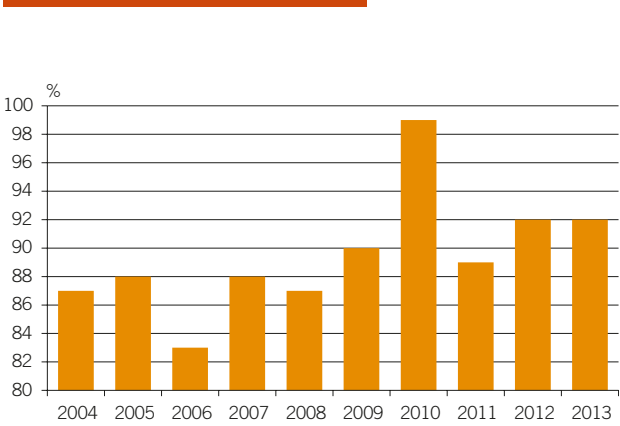
Skadeprocent f e r	63%	73%	70%	83%	70%
Driftkostnadsprocent f e r	21%	20%	21%	21%	22%
Totalkostnadsprocent f e r	84%	93%	91%	104%	92%

Kapitalförvaltningen

Direktavkastning	1,1%	2,5%	2,5%	2,0%	2,0%
Totalavkastning	5,5%	4,6%	1,7%	4,3%	6,1%

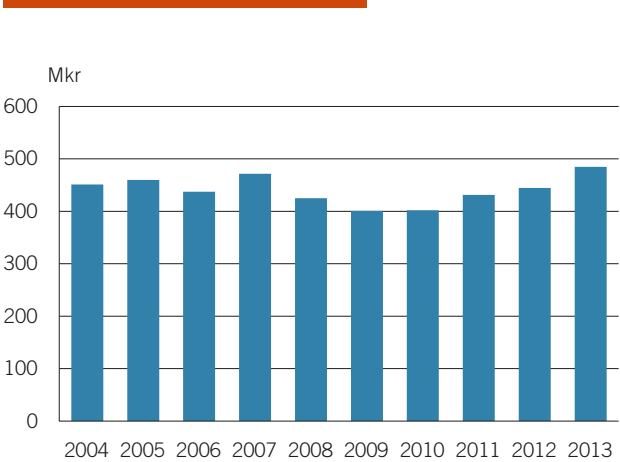
TOTALKOSTNADSPROCENT

KONSOLIDERINGSKAPITAL

PREMIEINKOMSTER F E R

KONSOLIDERINGSGRAD

Resultaträkning

Teknisk redovisning av skadeförsäkringsrörelsen (Kkr)

	Not	Koncern		Moderbolag	
		2013	2012	2013	2012
Premieintäkter f e r					
Premieinkomst	4	532 788	491 813	532 788	491 813
Premier för avgiven återförsäkring		-48 013	-47 093	-48 013	-47 093
Förändring i avsättning för ej intjänade premier och kvardröjande risker		-14 812	-7 565	-14 812	-7 565
		469 963	437 155	469 963	437 155
Kapitalavkastning överförd från finansrörelsen	5	12 099	13 153	12 099	13 153
Försäkringersättningar f e r					
Utbetalda försäkringersättningar					
Före avgiven återförsäkring	6	-306 980	-296 708	-306 980	-296 708
Återförsäkrares andel	6	2 171	2 414	2 171	2 414
Förändring i avsättning för oreglerade skador f e r					
Före avgiven återförsäkring		-34 502	-36 846	-34 502	-36 846
Återförsäkrares andel		1 837	6 511	1 837	6 511
		-337 474	-324 629	-337 474	-324 629
Driftkostnader f e r	7	-94 649	-79 526	-94 649	-79 526
Skadeförsäkringsrörelsens tekniska resultat		49 939	46 153	49 939	46 153

Icke-teknisk redovisning (Kkr)

	Not	Koncern		Moderbolag	
		2013	2012	2013	2012
Finansrörelsen					
Kapitalavkastning, intäkter	8, 10	35 080	54 864	14 743	35 069
Kapitalavkastning, kostnader	8, 10	-16 212	-14 670	-621	-630
Orealiserade vinster på placeringstillgångar	9, 10	74 116	35 939	63 548	24 102
Orealiserade förluster på placeringstillgångar	9, 10	-1 396	-2 619	-1 369	-2 619
Kapitalavkastning överförd till skadeförsäkringsrörelsen	5	-12 099	-15 677	-12 099	-15 677
Finansrörelsens resultat		79 489	57 837	64 175	40 245
Förmedlad affär					
Intäkter	11	14 081	18 292	14 081	18 292
Kostnader	11	-31 139	-29 959	-31 139	-29 959
Resultat förmedlad affär		-17 058	-11 667	-17 058	-11 667
Resultat före bokslutsdispositioner och skatt		112 370	92 323	97 056	74 731
Bokslutsdispositioner					
Förändring säkerhetsreserv		-	-	-34 000	-15 000
Förändring periodiseringsfond		-	-	20 000	-9 000
Resultat före skatt		112 370	92 323	83 056	50 731
Skatt på årets resultat	12	-27 704	8 997	-19 352	-5 279
ÅRETS RESULTAT		84 666	101 320	63 704	45 452

Rapport över totalresultatet för koncernen

Årets resultat	84 666	101 320	63 704	45 452
Övrigt totalresultat				
Resultat vid omvärdering av rörelsefastigheter	5 783	5 660	-	-
Skatt hänförlig till komponenter avseende övrigt totalresultat	-1 272	-1 244	-	-
Summa övrigt totalresultat för perioden, netto efter skatt	4 511	4 416	-	-
Totalresultat för året	89 177	105 736	63 704	45 452

Resultatanalys

Skadeförsäkringsrörelsens tekniska resultat, moderbolag (Kkr)

DIREKT FÖRSÄKRING AV SVENSKA RISKER								
Skadeförsäkringsrörelsens tekniska resultat	Totalt 2013	Sjuk och olycks- fall	Hem Villa Fritidshus	Lantbruk Företag Fastighet	Motor- fordon	Trafik	Summa dir. förs. sv. risker	Mottagen återför- säkring
Premieintäkt f e r (not 1)	469 963	9 453	91 371	133 290	117 951	83 725	435 790	34 173
Kapitalavkastning överförd från finansrörelsen	12 099	1 291	1 116	1 796	1 099	3 088	8 390	3 709
Försäkringersättningar f e r (not 2)	-337 474	-232	-79 543	-77 209	-99 580	-18 357	-274 921	-62 553
Driftkostnad f e r	-94 649	-1 995	-19 280	-29 269	-25 414	-17 954	-93 912	-737
Skadeförsäkringsrörelsens tekniska resultat	49 939	8 517	-6 336	28 608	-5 944	50 502	75 347	-25 408
Avvecklingsresultat								
Avvecklingsresultat, brutto	32 927	11 627	1 239	3 278	56	38 257	54 457	-21 530
Återförsäkrares andel	3 565	4 884	0	-182	0	-1 137	3 565	-
Avvecklingsresultat f e r	36 492	16 511	1 239	3 096	56	37 120	58 022	-21 530
Försäkringstekniska avsättningar, före avgiven återförsäkring								
Ej intjänade premier och kvardröjande risker	219 084	4 968	47 828	64 105	57 783	44 364	219 048	36
Oreglerade skador	674 322	71 080	41 116	77 766	22 794	227 630	440 386	233 936
Summa försäkringstekniska avsättningar, före avgiven återförsäkring	893 406	76 048	88 944	141 871	80 577	271 994	659 434	233 972
Återförsäkrares andel av försäkrings- tekniska avsättningar								
Oreglerade skador	150 703	22 678	0	13 478	0	114 547	150 703	-

NOTER TILL RESULTATANALYS (Kkr)

NOT 1

Premieintäkt f e r	469 963	9 453	91 371	133 290	117 951	83 725	435 790	34 173
Premieinkomst före avgiven återförsäkring	532 788	10 801	98 466	163 128	124 152	95 795	492 342	40 446
Premier för avgiven återförsäkring	-48 013	-1 055	-4 337	-27 800	-210	-8 325	-41 727	-6 286
Förändring i avsättning för ej intjänade premier och kvardröjande risker	-14 812	-293	-2 758	-2 038	-5 991	-3 745	-14 825	13

NOT 2

Försäkringersättningar f e r	-337 474	-232	-79 543	-77 209	-99 580	-18 357	-274 921	-62 553
Utbetalda försäkringersättningar f e r	-304 809	-8 193	-68 273	-70 899	-98 754	-40 616	-286 753	-18 074
Före avgiven återförsäkring	-306 980	-9 765	-68 273	-70 877	-98 754	-41 237	-288 906	-18 074
Återförsäkrares andel	2 171	1 572	0	-22	0	621	2 171	0
Förändring i avsättning för oreglerade skador f e r	-32 665	7 961	-11 270	-6 310	-826	22 259	11 814	-44 479
Före avgiven återförsäkring	-34 502	11 879	-11 270	-6 128	-826	16 322	9 977	-44 479
Återförsäkrares andel	1 837	-3 918	0	-182	0	5 937	1 837	0

Balansräkning

Tillgångar (Kkr)

	Not	Koncern		Moderbolag	
		2013	2012	2013	2012
Placeringstillgångar					
Byggnader och mark					
Förvaltningsfastighet	13	101 255	100 255	314	314
Rörelsefastigheter	13	130 000	128 000	-	-
Aktier och andelar i koncernföretag	14	-	-	10 063	10 063
Lån till koncernföretag		-	-	107 690	129 059
Andra finansiella tillgångar					
Aktier och andelar	15,16	622 422	547 355	587 359	514 875
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	15,16	437 543	361 682	437 543	361 682
		1 291 220	1 137 292	1 142 969	1 015 993
Återförsäkrares andel av försäkringstekniska avsättningar					
Oreglerade skador	22	150 703	148 867	150 703	148 867
Fordringar					
Fordringar avseende direkt försäkring	17	154 753	138 681	154 753	138 681
Fordringar avseende återförsäkring		15 747	14 846	15 747	14 846
Övriga fordringar		5 168	6 886	4 367	3 266
		175 668	160 413	174 867	156 793
Andra tillgångar					
Materiella tillgångar	18	1 553	1 352	1 484	1 352
Kassa och bank		534 418	539 523	524 265	514 051
		535 971	540 875	525 749	515 403
Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter					
Upplupna ränte- och hyresintäkter	19	780	1 402	780	1 402
Förutbetalda anskaffningskostnader	20	13 427	12 584	13 427	12 584
Övriga förutbetalda kostnader och upplupna intäkter		1 897	506	1 664	230
		16 104	14 492	15 871	14 216
SUMMA TILLGÅNGAR					
		2 169 666	2 001 939	2 010 159	1 851 272

Balansräkning

Eget kapital och skulder (Kkr)

	Not	Koncern		Moderbolag	
		2013	2012	2013	2012
Eget kapital					
Reserver		440 522	422 961	11 371	11 371
Balanserad vinst		484 137	440 925	428 724	365 020
		924 659	863 886	440 095	376 391
Obeskattade reserver					
Säkerhetsreserv		-	-	467 188	433 188
Periodiseringsfond		-	-	44 500	64 500
				511 688	497 688
Försäkringstekniska avsättningar					
Avsättning för ej intjänade premier och kvardröjande risker	21	219 084	204 272	219 084	204 272
Avsättning för oreglerade skador	22	674 322	639 821	674 322	639 821
		893 406	844 093	893 406	844 093
Avsättning för andra risker och kostnader					
Avsättning för pension och liknande förpliktelser	23	11 000	13 000	11 000	13 000
		11 000	13 000	11 000	13 000
Skulder					
Skatter	24	187 307	147 471	42 029	30 383
Skulder avseende direkt försäkring		1 984	1 261	1 984	1 261
Skulder avseende återförsäkring		7 440	7 018	7 440	7 018
Skulder till kreditinstitut		38 450	38 450	-	-
Övriga skulder	25	25 215	19 158	24 997	18 685
		260 396	213 358	76 450	57 347
Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter					
Förutbetalda premier		58 609	48 315	58 609	48 315
Övriga upplupna kostnader och förutbetalda intäkter		21 569	19 287	18 911	14 438
		80 205	67 602	77 520	62 753
SUMMA EGET KAPITAL OCH SKULDER					
		2 169 666	2 001 939	2 010 159	1 851 272
Poster inom linjen					
Panter och därmed jämförliga säkerheter ställda för egna skulder och för såsom avsättningar redovisade förpliktelser.		765 681	735 178	765 681	735 178
Övriga ställda panter och jämförliga säkerheter.		100 050	100 050		
Ansvarsförbindelser					
Ansvar som bolagsman i Länsförsäkringar					
Värmland Fastigheter HB					
Åtaganden		2 576	4 271	2 576	4 271

Förändringar i eget kapital

Sammandrag av förändringar i eget kapital för koncernen (Kkr)

	Reserver	Balanserad vinst	Summa eget kapital
Ingående eget kapital 2012-01-01	378 062	361 658	739 720
Årets resultat 2012		101 320	101 320
Förändring av bundna reserver	40 483	-22 053	18 430
Övrigt totalresultat			
Vinster vid omvärdering av byggnader och mark	5 660		5 660
Skatteeffekt av ovan	-1 244		-1 244
Summa övrigt totalresultat	4 416		4 416
Summa totalresultat	4 416	101 320	105 736
Utgående eget kapital 2012-12-31	422 961	440 925	863 886

Ingående eget kapital 2013-01-01	422 961	440 925	863 886
Årets resultat 2013		84 666	84 666
Förändring av bundna reserver	13 050	-41 454	-28 404
Övrigt totalresultat:			
Vinster vid omvärdering av byggnader och mark	5 783		5 783
Skatteeffekt av ovan	-1 272		-1 272
Summa övrigt totalresultat	4 511		4 511
Summa totalresultat	4 511	84 666	89 177
Utgående eget kapital 2013-12-31	440 522	484 137	924 659

Förändringar i eget kapital för moderbolaget

	Bundet eget kapital Reservfond	Fritt eget kapital Balanserat resultat	Eget kapital
2012-01-01	11 371	319 568	330 939
Resultat 2012		45 452	45 452
Resultat 2013		63 704	63 704
Utgående eget kapital 2013-12-31	11 371	428 724	440 095

Kassaflödesanalys

Sammandrag av förändringar i eget kapital för koncernen (Kkr)

Den löpande verksamheten	Koncern		Moderbolag	
	2013	2012	2013	2012
Premieinbetalningar	525 664	485 017	525 664	485 017
Premieutbetalningar till återförsäkrare	-47 591	-47 164	-47 591	-47 164
Skadeutbetalningar	-306 980	-296 708	-306 980	-296 708
Skadeinbetalningar från återförsäkrare	1 270	1 061	1 270	1 061
Driftsutgifter	-106 285	-95 267	-105 314	-92 325
Övriga in- och utbetalningar	1 958	644	1 958	644
Betald skatt	-10 082	-10 654	-7 707	-7 688
Kassaflöde från den löpande verksamheten	57 954	36 929	61 300	42 837

Investeringsverksamheten				
Direktavkastning	18 868	40 194	14 122	34 439
Nettoinvesteringar i:				
- finansiella placeringstillgångar	-81 464	99 567	-86 193	132 382
Lån till koncernföretag	0	0	21 369	-1 523
Nettoinvestering i materiella tillgångar	-463	-407	-385	-407
Kassaflöde från investeringsverksamheten	-63 059	139 354	-51 087	164 891

Finansieringsverksamheten				
Lämnade koncernbidrag	0	0	0	0
Kassaflöde från finansieringsverksamheten	0	0	0	0

Årets kassaflöde	-5 105	176 283	10 213	207 728
Likvida medel vid årets början	539 523	363 240	514 051	306 323
Årets kassaflöde	-5 105	176 283	10 213	207 728
Likvida medel vid årets slut	534 418	539 523	524 264	514 051

Noter till de finansiella rapporterna, Kkr

NOT 1 REDOVISNINGSPRINCIPER

Denna årsredovisning avges per 31 december 2013 och avser Länsförsäkringar Värmland, ömsedigt försäkringsbolag med organisationsnummer 573201-8329 och med säte i Karlstad. Adressen till huvudkontoret är Köpmannagatan 2 A i Karlstad.

Styrelsen har i februari godkänt denna årsredovisning för offentliggörande. Koncernens huvudsakliga verksamhet beskrivs i förvaltningsberättelsen.

GRUNDER FÖR UPPRÄTTANDET AV REDOVISNINGEN

Lagar och regler i koncernen

Koncernredovisningen har upprättats i enlighet med International Financial Reporting Standards (IFRS) och IFRIC-tolkningar sådana de antagits av EU. Vid upprättande har också svensk Lag om årsredovisning i försäkringsföretag (ÅRFL) samt Finansinspektionens föreskrifter och allmänna råd om årsredovisning i försäkringsföretag, FFFS 2008:26 med tvingande tillägg i FFFS 2009:12 som gäller från och med 1 januari 2010 samt Rådet för finansiell rapportering, RFR, rekommendation RFR 1 kompletterande redovisningsregler för koncerner tillämpats.

Nya och ändrade redovisningsprinciper 2013

Under 2013 har inga förändringar av IFRS (eller IFRIC-tolkningar) eller redovisningsprinciper i övrigt haft någon väsentlig effekt på koncernens eller moderbolagets redovisning.

Nya standarder, ändringar och tolkningar av befintliga standarder som ännu inte har trätt i kraft och som inte har tillämpats av koncernen

Vid upprättandet av koncernredovisningen per 31 december 2013 finns det standarder och tolkningar som publicerats men ännu inte trätt i kraft. Nedan följer en preliminär bedömning av den påverkan som införandet av dessa standarder och uttalanden kan få på Länsförsäkringar Värmlands finansiella rapport.

IFRS 9 "Financial instruments" hanterar klassificering, värdering och redovisning av finansiella skulder och tillgångar. IFRS 9 gavs ut i november 2009 för finansiella tillgångar och i oktober 2010 för finansiella skulder och ersätter de delar i IAS 39 som är relaterat till klassificering och värdering av finansiella instrument. IFRS 9 anger att finansiella tillgångar ska klassificeras i två olika kategorier; värdering till verkligt värde eller värdering till upplupet anskaffningsvärde. Klassificering fastställs vid första redovisningstillfället utifrån företagets affärsmodell samt karaktäristiska egenskaper i de avtalsenliga kassaflödena. För finansiella skulder sker inga stora förändringar jämfört med IAS 39. Den största förändringen avser skulder som är identifierade till verkligt värde. För dessa gäller att den del av verkligt värdeförändringen som är hänförlig till den egna kreditrisken ska redovisas i övrigt totalresultat istället för resultatet såvida detta inte orsakar inkonsekvens i redovisningen (accounting mismatch). Standarden har ännu inte antagits av EU.

IFRS 13 "Fair value measurement" syftar till att värderingar till verkligt värde ska bli mer konsekventa och mindre komplexa genom att standarden tillhandahåller en exakt definition och en gemensam källa i IFRS till verkligt värdeförändringar och tillhörande upplysningar. Kraven utökar inte tillämpningsområdet för när verkligt värde ska tillämpas men tillhandahåller vägledning kring hur

det ska tillämpas där andra IFRS redan kräver eller tillåter värdering till verkligt värde. Effekten av IFRS 13 har inte inneburit några ändringar i värderingsprinciper för bolagets fastigheter.

IAS 1 "Utformning av finansiella rapporter" ändring rörande presentation av övrigt totalresultat. Den mest väsentliga förändringen i den ändrade IAS 1 är kravet att de poster som redovisas i "övrigt totalresultat" ska presenteras fördelat på två grupper. Fördelningen baseras på om posterna kan komma att omklassificeras till resultaträkningen (omklassificeringsjusteringar) eller ej. Ändringen behandlar inte frågan om vilka poster som ska ingå i "övrigt totalresultat". Standarden innebär att efter resultaträkning redovisas övrigt totalresultat för koncernen och där resultat vid omvärdering av bolagets rörelsefastighet inklusive skatteeffekt framgår.

Resultatredovisning

Resultatet redovisas i två huvuddelar. Skadeförsäkringsrörelsens tekniska resultat samt ytterligare ett icke-tekniskt resultat som omfattar den del av kapitalavkastningen som återstår efter överförd avkastning till försäkringsrörelsen. Kapitalavkastningen inkluderar orealiserade värdeförändringar.

Uppskattningar och bedömningar

Att upprätta de finansiella rapporterna fordrar att företagsledningen gör ett antal bedömningar och uppskattningar samt gör antaganden som påverkar tillämpningen av redovisningsprinciperna och de redovisade beloppen av tillgångar, skulder, intäkter och kostnader. Uppskattningar och bedömningar är baserade på historiska erfarenheter och ett antal andra faktorer som under rådande förhållanden synes vara rimliga. Resultatet används sedan bland annat för att bedöma de redovisade värdena på sådana tillgångar och skulder vars värde inte tydligt framgår från externa källor. Det verkliga utfallet kan avvika från de bedömningar och uppskattningar som gjorts. De antaganden som ligger till grund för uppskattningar och bedömningar ses över regelbundet. Förändringar i gällande bedömningar och uppskattningar redovisas i den period ändringen görs om ändringen endast påverkat denna period.

Bedömningar och uppskattningar som ligger till grund för redovisning och värdering av byggnader och mark samt försäkrings-tekniska avsättningar har betydande inverkan på de finansiella rapporterna. Upplysningar om värderingsmetod avseende byggnader och mark framgår av not 13. Värdering av avsättningarna behandlas i nedanstående avsnitt om redovisning av försäkringsavtal samt i not 2 där upplysningar om risker i verksamheten lämnas.

KONSOLIDERINGSPRINCIPER

Dotterbolag

Dotterbolag är företag som står under ett bestämmande inflytande från moderbolaget. Bestämmande inflytande innebär direkt eller indirekt en rätt att utforma ett företags finansiella och operativa strategier i syfte att få ekonomiska fördelar. Vid bedömningen om ett bestämmande inflytande föreligger, beaktas potentiella röstberättigande aktier som utan dröjsmål kan utnyttjas eller konverteras. Dotterbolag redovisas enligt förvärvsmetoden.

Transaktioner som elimineras vid konsolidering

Koncerninterna fordringar och skulder, intäkter eller kostnader och

orealiserade vinster eller förluster som uppkommer från interna transaktioner mellan koncernföretag, elimineras i sin helhet vid upprättandet av koncernredovisningen.

INTÄKTER OCH KOSTNADER

Intäkter för förmedling av bank- och fondtjänster

Bolaget förmedlar ett brett utbud av försäkring inom livområdet samt bank- och fondtjänster genom avtal med Länsförsäkringar AB och dess helägda dotterbolag. För de förmedlade affärerna har bolaget ansvaret för kundrelationerna och får ersättning för detta. Intäkterna redovisas i det icke-tekniska resultatet under Övriga intäkter och kostnader.

Driftkostnader

Driftkostnader i försäkringsrörelsen redovisas funktionsuppdelade som anskaffningskostnader, administrationskostnader samt skaderegleringskostnader. Driftkostnader för skadereglering redovisas som en del av resultaträkningens försäkringsersättningar. Driftkostnader för kapitalavkastning redovisas under icke tekniskt resultat som Kapitalavkastning kostnader. Under icke tekniskt resultat redovisas även driftkostnader för förmedlad affär som Övriga intäkter och kostnader.

FINANSIELLA INSTRUMENT

a) Finansiella tillgångar värderade till verkligt värde med värdeförändringarna redovisade över resultaträkningen
Länsförsäkringar Värmland förvaltar och utvärderar alltid resultatet av samtliga placeringstillgångar (aktier, obligationer och fastigheter) på basis av verkligt värde förutom när verkligt värde inte kan fastställas på ett tillförlitligt sätt. I uppföljningen av kapitalförvaltningens resultat är fokus främst riktat på nyckeltalet totalavkastning. I detta mått inkluderas såväl realiserade som realiserade resultat (förutom i de fåtal fall när verkligt värde inte kan fastställas på ett tillförlitligt sätt). Detta innebär att även placeringar i onoterade aktier såsom t.ex. Länsförsäkringar AB ingår i denna utvärdering. Med grund i ovan redovisas därför aktier som identifieras till verkligt värde med värdeförändringarna redovisade över resultaträkningen.

b) Låne- och kundfordringar

Låne- och kundfordringar är finansiella tillgångar som inte är derivat, som har fastställda eller fastställbara betalningar och som inte är noterade på en aktiv marknad. Dessa tillgångar värderas till upplupet anskaffningsvärde. Upplupet anskaffningsvärde bestäms utifrån den effektivränta som beräknades vid anskaffningstidpunkten. Låne- och kundfordran redovisas till det belopp som beräknas inflyta, dvs. efter avdrag för osäkra fordringar. I koncernen utgörs dessa av fordringar och likvida medel.

Redovisning av finansiella instrument

Finansiella tillgångar eller skulder tas upp i balansräkningen när bolaget blir part enligt instrumentets avtalsmässiga villkor (affärsdagsredovisning). Kundfordringar tas upp i balansräkningen när de faktureras. Leverantörsskulder tas upp när faktura mottagits. Andra skulder tas upp när motparten har presterat och en avtalsenlig skyldighet att betala föreligger (även om faktura ännu inte mottagits).

Finansiella tillgångar tas bort från balansräkningen när förpliktelser i avtalet fullgörs eller på annat sätt utsläcks. Detsamma gäller för delar av finansiella skulder.

Finansiella tillgångar och skulder presenteras brutto i balansräkningen om det inte finns en legal rätt och en avsikt att reglera mellanhavanden netto.

För alla räntebärande instrument (även de som värderas till verkligt värde) redovisas ränteintäkter och räntekostnader med tillämpning av effektivräntemetoden. Upplupen ränta på räntebärande tillgångar och skulder redovisas på särskild rad i balansräkningen som upplupen ränteintäkt eller räntekostnad, separat från tillgången eller skulden som räntan belöper på.

Finansiella instrument redovisas initialt till anskaffningsvärde. Anskaffningsvärde för finansiella instrument som klassificeras som finansiella tillgångar redovisade till verkligt värde via resultaträkningen består av verkligt värde exklusive transaktionskostnader. Transaktionskostnader (till exempel courtage) för dessa instrument kostnadsförs direkt som kapitalförvaltningskostnader. För övriga finansiella instrument motsvarar anskaffningsvärdet instrumentets verkliga värde inklusive transaktionskostnader.

Efter anskaffningstillfället beror redovisning och värdering av finansiella instrument av hur de har klassificerats enligt nedan. För redovisade värden med uppdelning på värdekategori se not 16.

Nedskrivning av finansiella tillgångar redovisade till upplupet anskaffningsvärde

En bedömning görs per varje balansdag om det finns objektiva bevis för att en finansiell tillgång eller grupp av tillgångar förlorat i värde. En finansiell tillgång eller grupp av tillgångar har förlorat i värde, och nedskrivning görs, bara om det finns objektiva belägg att de förlorat i värde som resultat av en eller flera händelser som inträffat efter det att tillgången först redovisades och detta påverkar framtida förväntade kassaflöden från den finansiella tillgången eller från gruppen av finansiella tillgångar och denna påverkan kan uppskattas med rimlig säkerhet.

Andra finansiella skulder

Andra finansiella skulder värderas till upplupet anskaffningsvärde inklusive transaktionskostnader. Upplupet anskaffningsvärde bestäms utifrån den effektivränta som beräknas när skulden togs.

Värderingsprinciper

Verkligt värde är det belopp till vilket en tillgång skulle kunna överlåtas eller en skuld regleras, mellan kunniga parter som är oberoende av varandra och som har ett intresse av att transaktionen genomförs. Verkligt värde på finansiella tillgångar, som är noterade på en aktiv marknad, motsvaras av tillgångens noterade köpkurs på balansdagen utan avdrag för framtida transaktionskostnader. Sådana instrument återfinns på balansposterna Aktier och andelar, Obligationer och andra räntebärande värdepapper.

Verkligt värde på onoterade finansiella tillgångar fastställs genom att använda värderingstekniker, till exempel nyligen genomförda transaktioner, pris på liknande instrument och diskonterade kassaflöden.

Bolagets aktieinnehav i Länsförsäkringar AB har värderats till

verkligt värde på basis av aktiernas substansvärde. Eftersom aktierna innehas med hembudsförbehåll, enligt vilket aktierna i första hand måste erbjudas de övriga ägarna till ett pris som motsvarar substansvärdet, så utgör substansvärdet i de flesta fall aktiernas verkliga värde. I det fall aktiernas verkliga värde, beräknat enligt en kassaflödesmetod, uppgår till ett lägre belopp än substansvärdet, så redovisas aktierna till detta värde.

Motsvarande värderingsprincip tillämpas också för innehav i Länsförsäkringar Fastighetsförmedling AB och i Länsförsäkringar Mäklarservice AB.

Den samlade resultateffekten från finansiella tillgångar och skulder, värderade med hjälp av värderingstekniker uppgick till + 29,9 (+12,0) Mkr i koncernen.

Redovisning i resultaträkningen av realiserade och orealiserade värdeförändringar

Alla finansiella instrument värderas till verkligt värde över resultaträkningen.

Byggnader och mark

Byggnader och mark delas upp i förvaltningsfastigheter och rörelsefastigheter.

Rörelsefastighet

Rörelsefastigheter definieras som byggnader och mark som används i den egna verksamheten till mer än en obetydlig del.

Enligt IFRS skall reglerna i IAS 16 tillämpas för rörelsefastigheter i koncernen. Länsförsäkringar Värmland har valt att redovisa dessa enligt omvärderingsmetoden. Omvärderingsmetoden innebär att värdeförändringar till verkligt värde redovisas i övrigt totalresultat mot omvärderingsreserven i eget kapital istället för som tidigare i resultaträkningen. Vid övergången har marknadsvärdet per 1 januari 2009 satts som antaget anskaffningsvärde, vilket innebär att tidigare års värdeförändringar återfinns i balanserade vinstmedel. Avskrivningar på det omvärderade beloppet redovisas i resultaträkningen.

Förvaltningsfastighet

Förvaltningsfastigheter redovisas i enlighet med IAS 40 Förvaltningsfastigheter, då syftet med innehavet är att generera hyresintäkter och/eller värdestegring.

Förvaltningsfastigheter värderas till verkligt värde, där värdeförändringen redovisas i resultaträkningen. För fastigheterna, som externvärderas en gång per år, har verkligt värde beräknats enligt kassaflödesmetoden. Fastigheternas faktiska drifts- och underhållskostnader redovisas i bolagets driftskostnader.

FÖRSÄKRINGSAVTAL

Försäkringsavtal redovisas i enlighet med IFRS 4. Enligt IFRS 4 ska endast sådana kontrakt som överför betydande försäkringsrisk mellan försäkringsgivare och försäkringstagare redovisas som försäkring. Kontrakt som inte överför tillräcklig risk redovisas som antingen finansiella instrument (lån) eller serviceavtal. Enligt de kontrakt som Länsförsäkringar Värmland tecknat utgår olika belopp vid försäkringsfall, beroende på skadans omfattning och kontraktstyp. Även i de fall ersättningen är liten i absoluta tal, är beloppet betydande i

relation till det belopp som utbetalas om den försäkrade händelsen inte inträffar (då ingen ersättning utgår). Samtliga Länsförsäkringar Värmlands försäkringskontrakt har därför bedömts överföra tillräckligt mycket risk för att de ska klassas som försäkring enligt definitionen i IFRS 4.

Premieinkomst

Som premieinkomst redovisas samtliga premier för vilka ansvarighet inträtt, det vill säga när försäkringsperioden börjat löpa eller premien förfallit till betalning.

Premieintäkt

Som premieintäkt redovisas den del av premieinkomsten som är hänförlig till redovisningsperioden. Den del av premieinkomsten från försäkringskontrakt som avser tidsperioder efter balansdagen avsätts till Avsättning för ej intjänad premie och kvardröjande risker i balansräkningen. Beräkning av avsättning sker i normalfallet genom att premieinkomsten periodiseras strikt utifrån det underliggande försäkringskontraktets löptid.

Försäkringsersättningar

Försäkringsersättningar utgörs av redovisningsperiodens kostnader för inträffande skador vare sig de är anmälda till bolaget eller inte. I de totala försäkringsersättningarna ingår under perioden utbetalda försäkringsersättningar och förändringar i avsättningar för oreglerade skador.

Försäkringstekniska avsättningar

Försäkringstekniska avsättningar utgörs av avsättning för ej intjänade premier och kvardröjande risker samt avsättning för oreglerade skador och motsvarar förpliktelser enligt ingångna försäkringsavtal.

Avsättning för ej intjänade premier och kvardröjande risk

Avsättningen för ej intjänade premier och kvardröjande risker avser att täcka den förväntade skade- och driftskostnaden under den återstående löptiden på ingångna försäkringskontrakt. Avsättningen beräknas normalt strikt tidsproportionellt. Om premienivån bedöms vara otillräcklig för att täcka de förväntade skade- och driftskostnaderna för skadereglering, förstärks de med ett tillägg för kvardröjande risker.

Avsättning för oreglerade skador

Avsättningen för oreglerade skador ska täcka de förväntade framtida utbetalningarna för samtliga inträffade skador, inklusive de skador som ännu inte rapporterats till bolaget, så kallad IBNR – avsättning. Avsättningen inkluderar även kostnader för skadereglering. Uppskattningen av avsättningsbehovet görs för de flesta skador med statistiska metoder. Det mest väsentliga antagandet som ligger till grund för dessa metoder är att historiska utfall kan användas för beräkning av framtida skadekostnader. För de större skadorna och för skador med komplicerade ansvarsförhållanden görs en individuell bedömning. Avsättningarna för oreglerade skador är väsentliga för en bedömning av bolagets redovisade resultat och ställning, eftersom en avvikelse mot faktiska framtida utbetalningar resulterar i avvecklingsresultat som redovisas kommande år. En redogörelse för

bolagets avvecklingsresultat återfinns i resultatanalysen.

Fr.o.m. 2013 diskonteras trafik- och olycksfallsaffär i sin helhet jämfört med tidigare år, se not 22. Tidigare år diskonterades olycksfallsaffären fr.o.m. riskår 2009 och trafikaffären diskonterades i sin helhet.

Återförsäkring

Kostnader för återförsäkring redovisas i resultaträkningen under kostnadsposten Premier för avgiven återförsäkring. Den del av risken för vilken återförsäkring tecknats redovisas i balansräkningen som Återförsäkrares andel av försäkringstekniska avsättningar. Kontroller för att fastställa eventuella nedskrivningsbehov avseende denna post genomförs löpande och per balansdagen. Nedskrivningsbehov föreligger när det bedöms som sannolikt att återförsäkraren inte kommer att infria sina åtaganden enligt återförsäkringsavtalen.

Rabatter

Länsbonus får de kunder som har sin boendeförsäkring hos Länsförsäkringar Värmland samt minst en privat försäkring eller vardagsekonomipaketet i Länsförsäkringar Bank AB eller en pensionsprodukt i Länsförsäkringar Liv AB.

ANDRA PRINCIPER

Skatter

Inkomstskatter utgörs av aktuell skatt och uppskjuten skatt. Inkomstskatter redovisas i resultaträkningen, såvida inte den underliggande transaktionen redovisas direkt mot eget kapital eller i övrigt totalresultat då även den tillhörande skatteeffekten redovisas direkt mot eget kapital respektive övrigt totalresultat.

Aktuell skatt är skatt som ska betalas avseende aktuellt år, med tillämpning av de skattesatser som är beslutade eller i praktiken beslutade per balansdagen. Hit hör även justering av aktuell skatt hänförlig till tidigare perioder.

Uppskjuten skatt beräknas på orealiserade vinster i placerings-tillgångar samt skillnaden mellan redovisade och skattemässiga värden på fastigheter. I koncernen tillkommer uppskjuten skatt på obeskattade reserver.

Ersättningar till anställda

Förpliktelser avseende avgifter till avgiftsbestämda planer för ersättningar efter avslutad anställning redovisas som en kostnad i resultaträkningen när de uppstår. Förmånsbestämda planer för ersättningar efter avslutad anställning redovisas på samma sätt som avgiftsbestämda.

Kostnader för eventuella ersättningar i samband med att personal slutar före den normala tidpunkten redovisas när kostnaden uppstår.

Anställda i Länsförsäkringar Värmland födda 1955 eller tidigare, har enligt kollektivavtal rätt att gå i pension vid 62–65 års ålder. De som väljer att utnyttja denna möjlighet får, för tiden mellan vald och ordinarie pensionsålder, en ersättning från arbetsgivaren med maximalt 65 procent av slutlönen. För ytterligare upplysningar se not 23.

Moderbolagets redovisningsprinciper

Moderbolaget tillämpar så kallad lagbegränsad IFRS, vilket innebär att internationella redovisningsstandarder tillämpas i den utsträck-

ning det är möjligt enligt svensk lagstiftning på redovisningsområdet. Den finansiella rapporteringen för moderbolaget följer Lag om årsredovisning i Försäkringsföretag (ÅRFL) samt Finansinspektionens föreskrifter och allmänna råd om årsredovisning i försäkringsföretag, FFFS 2008:26 med tvingande tillägg i FFFS 2009:12 som gäller från och med 1 januari 2010 samt Rådet för finansiell rapportering, RFR 2.3 redovisning för juridiska personer. Då koncernen följer full IFRS kommer redovisningsprinciperna i moderbolaget till vissa delar att skilja sig från de redovisningsprinciper som tillämpas i koncernen. Nedan anges de skillnader som är väsentliga för moderbolaget.

Dotterbolag

Andelar i dotterbolag redovisas i moderbolaget enligt anskaffningsvärdemetoden. Som intäkt redovisas endast erhållna utdelningar under försättning att dessa härrör från vinstmedel som intjänats efter förvärvet.

Skatter

I moderbolaget redovisas obeskattade reserver inklusive uppskjuten skatteskuld. I koncernredovisningen delas däremot obeskattade reserver upp på uppskjuten skatteskuld och eget kapital.

NOT 2 RISKER OCH RISKHANTERING

Inledning

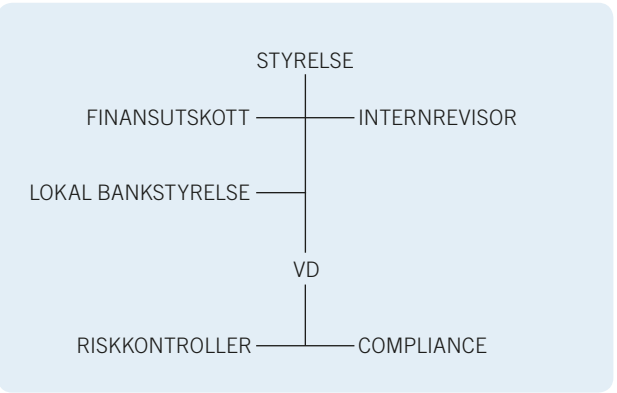
Bolagets resultat beror dels på försäkringsverksamheten och de försäkringsrisker som hanteras där, dels placeringsverksamheten och finansiella risker. Denna not omfattar en beskrivning av Länsförsäkringar Värmlands riskhanteringsorganisation samt kvantitativa och kvalitativa upplysningar om försäkringsrisker och finansiella risker.

Mål, principer och metoder för bolagets riskhantering

Syftet med Länsförsäkringar Värmlands riskhanteringsorganisation är att identifiera, mäta och styra samtliga risker som företaget är exponerat för, både försäkringsrisker och finansiella risker. Ett viktigt syfte är också att tillse att Länsförsäkringar Värmland har en betryggande solvens i förhållande till de risker företaget är exponerade för.

Bolagets sätt att hantera risktagandet bygger på tydligt definierade ansvarsområden och väl fungerande processer och kan beskrivas på följande sätt.

Riskorganisation och arbetssätt

Ansvaret för Länsförsäkringar Värmlands riskarbete ligger hos styrelsen som årligen beslutar om bolagets övergripande styrdokument, exempelvis affärsplan, policy och riktlinjer för kapitalförvaltningen och skuldtäckningspolicy. Styrelsen får löpande rapportering av hur bolagets risker utvecklas via ett flertal olika rapporter. Styrelsen har även ett utskott till sitt förfogande, finansutskottet.

I finansutskottet ingår två styrelseledamöter och vd. Finansutskottet har till uppgift att löpande följa utvecklingen av bolagets tillgångar och ta beslut om placeringar inom de ramar som styrelsen beslutat. Finansutskottet har protokollförda möten.

Styrelsen har även en internrevisionsfunktion till sitt förfogande. Internrevisorerna skall medverka till och kontrollera att verksamheten inom bolaget bedrivs mot fastställda mål och i enlighet med styrelsens intentioner och riktlinjer genom att undersöka och utvärdera den interna styrningen.

I bolagets operativa riskorganisation finns förutom vd, en riskkontroller och en compliance. Bolagets riskkontroller ansvarar för att identifiera och beskriva bolagets olika riskområden. I detta ansvar ligger även att tillsammans med företagsledningen, andra ansvariga chefer och bolagets compliance, ta fram styrdokument som beskriver hur de olika riskerna skall hanteras. Riskkontrollern har även till uppgift att rapportera om den löpande riskhanteringen till styrelsen.

Rapportering av risk

Bolaget har en intern beräkningsmetod för att mäta totalrisk. Metoden är ett led i anpassningen till de så kallade riskbaserade solvensreglerna som förväntas komma att införas. I beräkningen ingår att mäta risk för följande risktyper; marknadsrisk (finansiell risk), försäkringsrisk, operativ risk, motpartsrisk och kreditrisk. Det totala riskbeloppet ställs sedan i relation till bolagets kapital (konsolideringskapital). Relationen benämns kapitalkvot. Bolagets styrelse får en riskrapport en gång per kvartal där det framgår hur de olika riskerna utvecklats över tiden, samt hur kapitalkvoten har utvecklats. Riskmåttet visar att bolaget är i ett gynnsamt läge riskmässigt sett. Under år 2013 har kapitalkvoten beräknats till en nivå ca 2,5 – 3 gånger högre än vad som krävs enligt kommande solvensregelverk.

Bolaget är styrt av en mängd legala krav. I Sverige är det Finansinspektionen som är tillsynsmyndighet för de finansiella bolagen. Varje kvartal rapporterar bolaget in uppgifter om bland annat kapitalbas och solvens. Från och med 2007 rapporterar även bolaget in uppgifter enligt det så kallade trafikljussystemet. Trafikljussystemet är en stresstest som görs för att kontrollera att bolaget klarar av sina åtaganden även i perioder med kraftiga rörelser på de finansiella marknaderna. Bolaget uppfyllde med god marginal de minimikrav som ställts av myndigheterna.

Risker i försäkringsverksamheten

Försäkringsrisker består av premierisk, reservsättningsrisk och katastrofrisk. Innebörden i dessa begrepp och bolagets generella metoder för att hantera dessa typer av risker beskrivs nedan.

Teckningsrisk (premierisk)

Teckningsrisken är risken att skade- och driftskostnaderna inte täcks av premieintäkten. Det vill säga risken för förlust på grund av

ogynnsamt skadeutfall. Teckningsrisken innehåller naturligt en genuin osäkerhet om det faktiska utfallet av varje enskilt försäkringsavtal och därmed en osäkerhet om det totala utfallet inom respektive affärgren.

Reservsättningsrisk

Reservsättningsrisk är risken för att de försäkringstekniska avsättningarna inte räcker för att reglera inträffande skador. Den hanteras främst genom utvecklade aktuariella metoder och noggrann kontinuerlig uppföljning av anmälda skador.

Katastrofrisk

Bolagets verksamhetsområde är i huvudsak begränsat till Värmlands län, vilket innebär att de risker bolaget tecknat är koncentrerade till en förhållandevis liten region. Detta medför en relativt stor risk att flera enskilda försäkringar blir skadedrabbade vid en större skada som exempelvis en brand- eller naturskada. Främst är det olika typer av egendomsförsäkring (exempelvis fastighets- lantbruk/skogs- och villaförsäkring) som är särskilt känslig för denna geografiska koncentration.

Genom det, i nästa avsnitt, beskrivna interna riskutbytet är bolaget också exponerat för katastrofskador som inträffar i de övriga länsbolagen. Åtagandet är bolagets enskilt största risk och utgör ett belopp som motsvarar 15 % av koncernens konsolideringskapital vid årets ingång.

Riskhantering i skadeförsäkringsrörelsen

Bolaget tecknar såväl direkt skadeförsäkring som mottagen skadeåterförsäkring inom sjukdom- och olycksfallsförsäkring, egendom, ansvar, motorfordon och trafikförsäkring samt mottagen livåterförsäkring.

Riskhantering i försäkringsverksamheten är grundläggande i alla försäkringsbolag. En i grunden korrekt riskanpassad prissättning är nödvändig för att trygga bolagets lönsamhet på lång sikt. Precis som korrekta avsättningar för framtida skadeutbetalningar (skadereserver) vilka också har en direkt påverkan på resultatet.

För att begränsa riskerna i försäkringsrörelsen deltar bolaget i ett riskutbyte, återförsäkring, tillsammans med de 22 övriga länsbolagen i länsbolagsgruppen. Hantering av riskutbytet administreras inom det gemensamt ägda bolaget Länsförsäkringar AB. Riskutbytet innebär att de deltagande bolagen begränsar sina åtaganden i försäkringsavtalen upp till vissa, av styrelsen – per riskslag – fastställda belopp (självbehåll), per skada, per händelse och totalt per skadeår. Återförsäkringen tar alltså sikte på att begränsa bolagets kostnad för egen räkning i första hand per enskild skada, i andra hand per händelse och i tredje hand för det totala årsresultatet. Den del av skadekostnaden som överstiger självbehållet, netto efter återvinning från de skydd som Länsförsäkringar AB i sin tur upphandlat på den externa återförsäkringsmarknaden för skadorna som omfattas av riskutbytet, sprids ut över länsbolagen och Länsförsäkringar AB, med fastställda andelar, som beror på affärsvolym, valda självbehåll och historiskt skadeutfall. Återförsäkringsprogrammen ger, med undantag för vissa risker, ett automatiskt skydd och kapacitet att teckna risker upp till vissa beloppsbegränsningar (teckningsmaximaler). Risker som inte omfattas av den automatiska kapaciteten återförsäk-

ras på marknaden för fakultativ återförsäkring. Programmen gäller kalenderårsvis. De förnyas och omförhandlas varje år.

Skyddet för trafikskador är anpassat till begränsningarna i Trafikskadelagen. För skador som inträffat utomlands i länder med obegränsat ansvar finns en tilläggsförsäkring som ger ett obegränsat skydd.

Det externa katastrofskyddet har under året varit begränsat till 7 miljarder för de 23 länsbolagen och Länsförsäkringar Sak tillsammans.

Risken att bolaget av misstag tecknar en risk som i sin helhet eller till en del inte täcks av bolagets återförsäkringsprogram, är en processrisk och är ett exempel på risk som definitionsmässigt hör hemma under rubriken ”Operativa risker”.

Premie- och reservrisken är störst i skadeportföljer med lång avvecklingstid, det vill säga där en stor andel av utbetalningarna tenderar att komma först många år framåt i tiden. Detta är särskilt märkbart inom trafik-, sjuk- och olycksfallsförsäkring, vilka tillsammans utgör en relativt stor andel av bolagets avsättning för oreglerade skador.

För både trafik och sjuk- och olycksfallsaffären tillkommer en osäkerhet om den framtida kostnadsutvecklingen på grund av att förändrad lagstiftning och myndighetsbeslut i efterhand kan påverka hur dessa affärer belastas med kostnader.

Utvecklingen av bolagets avsättning för oreglerade skador följs upp löpande genom analys av avvecklingsresultatet, det vill säga en uppföljning av hur väl föregående års skadereserver räcker till att täcka kostnaden för inträffade skador.

Skadekostnad före återförsäkring, brutto Kkr

Skadeår	2008	2009	2010	2011	2012	2013	Totalt
Uppskattad skadekostnad:							
I slutet av skadeåret	300 093	294 448	330 016	278 120	309 364	356 354	
Ett år senare	278 738	279 621	337 752	285 349	308 429		
Två år senare	272 650	270 409	336 895	271 060			
Tre år senare	268 163	274 798	325 575				
Fyra år senare	274 801	264 161					
Fem år senare	266 498						
Uppskattad skadekostnad 2013-12-31	266 498	264 161	325 575	271 060	308 429	356 354	
Ack utbetalda skadeersättningar	224 422	212 937	281 977	223 495	232 507	168 856	
Diskonteringseffekt	-3 336	-3 598	-2 765	-2 916	-3 401	-4 283	-20 290
Summa kvarstående skadekostnad	42 076	51 224	43 598	47 564	75 922	187 498	447 883
Avsättning avseende skadeår 2007 och tidigare							207 772
Avsättning skaderegleringskostnader							18 667
Total avsättning upptagen i balansräkningen							674 322

Bolaget har en så kallad stoploss återförsäkring som begränsar riskårets totala skadekostnad i direkt affär, exklusive olycksfall- och trafikaffär, till 90 % av motsvarande försäkringsgrenarnas premieintäkt för egen räkning.

Känslighet för risker hänförliga till försäkringsavtal

Avsättningarna för skadeförsäkringar är känsliga för förändringar i de väsentliga antaganden som antytts ovan. Känsligheten för förändringar av några av dessa antaganden är svår att kvantifiera, exempelvis förändringar i regleringen av trafikförsäkringen. Nedanstående känslighetsanalyser har genomförts genom att mäta effekten på vinst före skatt och eget kapital av rimligt sannolika förändringar i några centrala antaganden. Effekterna har mätts antagande för antagande, med övriga antaganden konstanta och utan någon hänsyn till eventuella diversifieringseffekter.

Känslighetsanalys, teckningsrisken (Kkr)	Inverkan på vinst före skatt		Inverkan på eget kapital	
	2013	2012	2013	2012
1 % ökning i totalkostnadsprocent	-4 700	-4 430	-3 666	-3 265
1 % minskning i premienivån	-3 197	-2 951	-2 493	-2 175
1 % ökning i skadefrekvens	-1 483	-1 428	-1 157	-1 052
10 % ökning i premier för avgiven återförsäkring	-4 801	-4 709	-3 745	-3 471

Ovanstående tabell visar hur resultatet före skatt och eget kapital påverkas av förändringen i olika parametrar.

Faktiska skadeanspråk jämfört med tidigare uppskattningar

Utöver känslighetsanalysen utgör också tidigare års skattningar av skadekostnaden för enskilda skadeår ett mått på bolagets förmåga att förutse den slutliga skadekostnaden. Föregående tabell visar kostnadsutvecklingen för skadeåren 2008–2013 före återförsäkring. Av den övre delen av tabellen framgår hur skattningen av den totala skadekostnaden per skadeår. Den nedre delen visar hur stor del av detta som finns i balansräkningen. Tabellen visar uppskattad skadekostnad respektive år och nuvarande skattning av skadekostnaden.

Marknadsrisk (finansiell risk)

Förändringar i räntesatser, valutakurser, aktiekurser och fastighetspriser påverkar marknadsvärdena för finansiella tillgångar och skulder. Marknadsrisken är risken för förlust då verkligt värde på eller framtida kassaflöden från ett finansiellt instrument varierar på grund av förändringar i dessa marknadspriser. För Länsförsäkringar Värmlands del är det aktiekurs-, fastighets- och ränterisk som är de mest påtagliga riskerna. Bolaget har en kapitalplacerings- konsoliderings och skuldtäckningspolicy, som beskriver hur bolaget skall placera sina tillgångar och till vilken risk detta får ske. Policys revideras minst en gång per år och beslutas av styrelsen. I detta regelverk har bolaget även tagit hänsyn till de legala krav som kan påverka hur bolaget får placera kapitalet.

Länsförsäkringar Värmland placeringssammansättning och avkastningar per placeringstillgång framgår av totalavkastningstabellen i förvaltningsberättelsen. Målet för bolagets kapitalförvaltning är att långsiktigt generera en så hög avkastning som möjligt med hänsyn tagen till risk och tillgänglighet. Försäkringstekniska avsättningar täcks i huvudsak av räntebärande placeringar.

Aktiekursrisk

Aktiekursrisk är koncernens enskilt största marknadsrisk. Totalt har koncernen en aktieexponering på ca 620 (550) Mkr. I detta innehav ingår Länsförsäkringar AB som ett strategiskt innehav. Aktieportföljen, utöver de strategiska innehaven, uppgår till 250 Mkr. Bolaget försöker minska risken i aktieportföljen genom att sprida risken på flera olika branscher och geografiska regioner. Aktiernas sammansättning framgår av totalavkastningstabellen i förvaltningsberättelsen samt i not 15.

Känslighetsanalys, aktiekursrisk	2013	2012
<i>Inverkan på resultat före skatt</i>	<i>Mkr</i>	<i>Mkr</i>
10 % nedgång i aktiekurser	-62	-55

Valutakursrisk

Bolaget har placeringstillgångar i utländsk valuta, som uppgår till 102,8 Mkr. Den största delen av exponeringen finns i USA och Euroländerna.

Känslighetsanalys, valutakursrisk	2013	2012
<i>Inverkan på resultat före skatt</i>	<i>Mkr</i>	<i>Mkr</i>
10 % nedgång i valutakurser	-10,3	-8,2

Ränterisk

Bolagets placeringar i räntebärande värdepapper uppgår totalt till 437,5 Mkr. Dessa tillgångar består av LF Statsobligationsfond, LF Lång Räntefond, LF Kort Räntefond, LF Aktiv Kreditfond, Kommuninvest samt Förlagslån. Koncernen har räntebärande finansiella skulder i form av lån till externa långivare med fastigheterna som säkerhet som uppgår på balansdagen till 38,5 (38,5) Mkr. Durationen i ränteportföljen uppgår för närvarande till 1,5 år och den genomsnittliga räntebindningstiden är 1,2 år.

Känslighetsanalys, ränterisk finansiella tillgångar och skulder	2013	2012
<i>Inverkan på resultat före skatt</i>	<i>Mkr</i>	<i>Mkr</i>
1% parallell förflyttning uppåt i räntenivån	-5,5	-4,6

Bolaget redovisar diskonterade avsättningar för oreglerade skador i trafik- och i olycksfallsförsäkring. Detta innebär att bolaget även har en ränterisk inbyggd i de försäkringstekniska avsättningarna. Totalt uppgår de diskonterade avsättningarna för oreglerade skador (netto) i trafik- och olycksfallsaffären till 150 (150,8) Mkr. Den ackumulerade diskonteringseffekten, det vill säga skillnaden mellan diskonterade och odiskonterade reserver (brutto) uppgår till 62 (46,2) Mkr.

Motpartsrisk

Motpartsrisk avser de resultateffekter som uppstår om en utgivare eller motpart i ett finansiellt instrument inte kan fullgöra sina förpliktelser. För att begränsa motpartsrisken i placeringar i räntebärande värdepapper har bolaget fastställt vilken den lägsta kreditvärdering en emittent ska ha. Dessutom finns begränsningar om hur mycket man kan placera hos olika emittenter, dessa begränsningar styrs med utgångspunkt från gällande skuldtäckningsregler. Motpartsrisken i avgiven återförsäkring är risken att betalning inte erhålls från återförsäkringsgivare i enlighet med återförsäkringsavtalen. För att begränsa denna risk har länsförsäkringsgruppen ett särskilt regelverk för vilka externa återförsäkringsgivare som får användas. Minimikravet är att återförsäkringsgivare ska ha minst A-rating enligt Standard & Poor's när det gäller affär med lång avvecklingstid och minst BBB-rating på övrig affär. I detta avseende är affär med lång avvecklingstid affär som beräknas ha en längre avvecklingstid än fem år. Dessutom eftersträvas en spridning på ett flertal olika återförsäkrare. Bolaget har på balansdagen 150,7 Mkr i återförsäkrares andel av oreglerade skador. Bolaget har inte någon pant, annan säkerhet eller garantier utställda av tredje part för de finansiella tillgångarna.

Maximal kreditexponering	2013	2012
Obligationer och andra värdepapper	1 059 965	909 037
Övriga finansiella tillgångar	231 255	228 255
Återförsäkrares andel av försäkrings- tekniska avsättningar	150 703	148 867
Fordringar	175 668	160 413

Kreditexponeringar fördelade på kreditbetyg

Exponering 2013 (2012)	AAA	AA	A	BBB	BB	Ingen rating
Obligationer och andra räntebärande värdepapper						
- Svenska staten	221 818					
	217 379					
- Svenska bostadsinstitut	156 945					
	144 303					
- Övriga svenska emittenter	622 422					8 778
	547 355					0
Övriga finansiella tillgångar	281 255					
	228 225					
Återförsäkrares andel av försäkringstekniska avsättningar			150 703			
			148 867			
Fordringar						175 668
						160 413

Likviditetsrisk

Likviditetsrisk är risken för att ett företag får svårigheter att fullgöra åtaganden som är förenade med finansiella och försäkringstekniska skulder. För bolaget är likviditet normalt inget problem, eftersom pre- mierna i försäkringsrörelsen betalas in i förskott och stora skadeutbetalningar ofta är kända långt innan de förfaller.

Likviditetsexponering av tillgångar och skulder

Tillgångar	På anmodan	<3 mån	3 mån-1år	1-5 år	>5 år	Utan löptid	Summa
Kassa och bank	534 418						534 418
Aktier och andelar						251 050	251 050
Obligationer och andra räntebärande värdepapper			334 801	102 741			437 542
Depåer hos företag som avgivet återförsäkring				2 415			2 415
Fordringar avseende direkt försäkring		8 562	146 191				154 753
Fordringar avseende återförsäkring		13 332					13 332
Övriga fordringar		1 275	3 893				5 168
Summa	534 418	23 169	484 885	105 156	0	251 050	1 398 678

Skulder och försäkrings- tekniska avsättningar (netto)	På anmodan	<3 mån	3 mån-1 år	1-5 år	>5 år	Utan löptid	Summa
Skulder avseende direkt försäkring		1 984					1 984
Skulder avseende återförsäkring		7 440					7 440
Skulder till kreditinstitut			38 450				38 450
Övriga skulder		18 744	6 253				24 997
Summa		28 168	44 703				72 871

Fastighetsrisk

Bolaget har en exponering i fastigheter som uppgår till totalt 231,2 (228,3) Mkr. Den mest betydande fastighetsrisken är att fastighetsvärdena går ned till följd av olika omvärldsförändringar.

Känslighetsanalys, fastighetsrisk	2013	2012
<i>Inverkan på resultat före skatt</i>	<i>Mkr</i>	<i>Mkr</i>
Avkastningskravet ökar med 0,5 %	-10,3	-10,2
Avkastningskravet minskas med 0,5 %	+11,9	+11,8

Operativa risker

En viktig del av bolagets riskhantering är processarbetet. En väl styrd process tydliggör för medarbetare på alla nivåer inom vilka ramar som verksamheten skall bedrivas. Processerna är även utgångspunkten för bolagets riskanalys, vilket återspeglas i organisation och handlingsplaner. En central del i processutvecklingen är att arbeta med ständiga förbättringar där både medarbetares och kunders synpunkter tas tillvara.

Bolagets funktioner för riskkontroll, compliance och internrevision har, som tidigare beskrivits, bland annat till uppgift att på olika sätt identifiera, hantera och granska bolagets operativa risker.

Eget kapitalrisker

Länsförsäkringar Värmlands mål när man förvaltar kapital är: Att uppfylla kraven på minsta kapitalbas som tillsynsmyndigheten ställer på bolaget.

Finansinspektionen specificerar solvensmarginalkapitalkraven och vilka tillgångar som får finnas i den kapitalbas som ska täcka kraven. Därutöver finns det tillgångar som täcker de försäkringstekniska avsättningarna (skuldtäckningstillgångar). Minsta kapitalbas får inte under någon gång under året underskridas.

Mkr	2013	2012
Kapitalbas	949,8	873,9
Erforderlig solvensmarginal	96,0	87,0

Risker i övrig verksamhet

Förutom sakförsäkringsverksamheten säljer bolaget livförsäkringar och bankprodukter till kunderna för Länsförsäkringar Liv respektive Länsförsäkringar Banks räkning. Som ersättning för detta erhåller bolaget en provision. Den ersättning som bolaget erhåller från Länsförsäkringar Liv är till viss del förenad med ett annullationsansvar, vilket innebär att bolaget kan bli återbetalningsskyldig om en kund slutar att betala in sina premier. Denna risk är relativt begränsad eftersom annullationsansvaret bara är treårigt.

I bolagets avtal med Länsförsäkringar Bank regleras hur stor ersättning bolaget skall ha för den förmedlade bankaffären. I detta avtal framgår även att bolaget skall stå för 80 % av de kreditförluster som eventuellt uppkommer på de lån som bolaget förmedlat till Länsförsäkringar Bank. Det finns dock en begränsning i avtalet som innebär att bolagets ansvar maximalt kan uppgå till det enskilda årets totala ersättning från banken, vilket innebär att denna risk är begränsad till cirka 15,2 Mkr (14,6) för år 2013.

NOT 3 KONCERN- OCH MODERBOLAG

Om inget annat anges avser uppgifterna i noterna både koncernen och moderbolaget.

NOT 4 PREMIEINKOMST

Direkt försäkring	2013	2012
Direkt försäkring, Sverige	492 343	456 795
Mottagen återförsäkring	40 445	35 018
Totalt	532 788	491 813

NOT 5 KAPITALAVKASTNING ÖVERFÖRD FRÅN FINANSRÖRELSEN

	2013	2012
Överförd kapitalavkastning	12 099	13 153
Räntesats, Sjuk- och olycksfall samt trafik	2,25%	2,50%
Räntesats, övrig affär	1,35%	1,60%

Den överförda kapitalavkastningen har beräknats på halva premieintäkten för samt på medelvärdet av in- och utgående avsättningar för oreglerade skador för under året.

NOT 6 UTBETALDA FÖRSÄKRINGSERSÄTTNINGAR

	Före avgiven återförsäkring		Återförsäkrares andel skador		Försäkringsersättning för	
	2013	2012	2013	2012	2013	2012
Utbetalda försäkringsersättningar	-287 916	-276 154	2 171	2 414	-285 745	-273 740
Driftkostnader för skadereglering	-19 064	-20 554	0	0	-19 064	-20 554
Utbetalda försäkringsersättningar	-306 980	-296 708	2 171	2 414	-304 809	-294 294

NOT 7   DRIFTKOSTNADER

	2013	2012
Anskaffningskostnader	-66 943	-59 622
Förändring av förutbetalda anskaffningskostnader	843	-959
Administrationskostnader	-28 549	-18 945
Summa driftkostnader f e r	-94 649	-79 526
Tillkommer		
Driftkostnad för finans	-617	-500
Driftkostnad för skadereglering	-19 064	-20 554
Förmedlad affär, netto	-17 058	-11 667
Summa driftkostnader	-131 388	-112 247
Totala driftkostnder före funktionsdelning	2013	2012
Personalkostnader	-69 472	-61 688
Lokalkostnader	-8 122	-7 818
Avskrivningar	-253	-918
Övriga kostnader	-67 623	-60 115
Omkostnadsbidrag för gemensam affär	14 082	18 292
Summa	-131 388	-112 247

NOT 8   KAPITALAVKASTNING

Kapitalavkastning, intäkter	Koncern		Moderbolag	
	2013	2012	2013	2012
Hysesintäkter	22 718	22 317	-	-
Utdelning på aktier och andelar	1 286	18 975	1 286	18 975
Ränteintäkter m m				
-obligationer och andra värdepapper	3 111	6 017	5 721	9 017
-övriga ränteintäkter	7 965	7 555	7 736	7 077
Summa kapitalavkastning, intäkter	35 080	54 864	14 743	35 069

Kapitalavkastning, kostnader	Koncern		Moderbolag	
	2013	2012	2013	2012
Kapitalförvaltningskostnader	-621	-630	-621	-630
Driftskostnader, fastigheter	-14 614	-12 448	-	-
Räntekostnader, fastighetslån	-977	-1 592	0	0
Summa kapitalavkastning, kostnader	-16 212	-14 670	-621	-630

NOT 9   OREALISERADE VINSTER OCH FÖRLUSTER PÅ PLACERINGSTILLGÅNGAR

	Koncern				Moderbolag			
	Orealiserade vinster 2013	2012	Orealiserade förluster 2013	2012	Orealiserade vinster 2013	2012	Orealiserade förluster 2013	2012
Orealiserade resultat								
-byggnader och mark	4 264	4 373	0	0	0	0	0	0
-aktier och andelar	67 975	31 289	-421	-1 496	61 671	23 825	-421	-1 496
-räntebärande värdepapper	1 877	277	-975	-1 123	1 877	277	-975	-1 123
Summa orealiserade vinster och förluster	74 116	35 939	-1 396	-2 619	63 548	24 102	-1 396	-2 619

NOT 10   ÅRETS NETTORESULTAT PER KATEGORI AV FINANSIELLA INSTRUMENT

Finansiella tillgångar värderade till verkligt värde över resultaträkningen.

Finansiella tillgångar	Koncern		Moderbolag	
	2013	2012	2013	2012
Aktier och andelar	68 840	43 709	62 536	36 245
Obligationer och andra räntepapper	-1 708	1 213	902	7 213
Summa	67 132	44 922	63 438	43 458

NOT 11   FÖRMEDLAD AFFÄR

	2013	2012
Provision m m för Liv, Bank och Fond samt Agria	14 081	18 292
Driftkostnad för Liv, Bank och Fond samt Agria	-31 139	-29 959
Summa övriga intäkter och kostnader	-17 058	-11 667

NOT 12   SKATT PÅ ÅRETS RESULTAT

	Koncern		Moderbolag	
	2013	2012	2013	2012
Inkomstskatt på årets vinst	-6 102	-8 427	-5 239	-7 267
Justering av tidigare års taxering	0	0	0	0
Uppskjuten skattefordran avseende pensionsskuld	-440	-1 348	-440	-1 348
Uppskjuten skatt på skattemässiga förlustavdrag	0	0	0	0
Uppskjuten skatt på orealiserade vinster	-17 840	731	-13 673	3 336
Uppskjuten skatt på obeskattade reserver	-3 322	18 041	0	0
Summa skatt	-27 704	8 997	-19 352	-5 279

Avstämning av effektiv skatt	Koncern		Moderbolag	
	2013	2012	2013	2012
Resultat före skatt	112 370	92 323	83 056	50 731
Skatt enligt gällande skattesats för moderbolaget	-24 721	-24 280	-18 272	-13 342
Justering av tidigare års taxering	0	0	0	0
Skillnad mellan skattemässigt och redovisningsmässigt resultat	-2 983	33 277	-1 080	8 063
Redovisad effektiv skatt	-27 704	8 997	-19 352	-5 279

NOT 13 BYGGNADER OCH MARK

	Rörelsefastigheter		Förvaltningsfastigheter	
	2013	2012	2013	2012
Ingående anskaffningsvärde	128 000	125 000	100 255	96 255
Avskrivning	-2 319	-2 319	-1 238	-1 230
Årets värdeförändring	4 319	5 319	2 238	5 230
Redovisat värde vid årets utgång	130 000	128 000	101 255	100 255

Geografisk fördelning

Fastigheterna, förutom fritidshuset, ligger i centrala Karlstad. Fritidshuset för personalen ligger i Torsby kommun.

Värderingsmetoder

Siffermaterialet avser budgeterade värden för år 2014. Vid värderingen beaktas nuvärdesberäknade årliga kassaflöden samt ett nuvärdeberäknat restvärde vid kalkylperiodens slut. Värdering har utförts av oberoende värderingsman. Använt avkastningskrav vid beräkningarna är 6,70 till 7,00 procent. I moderbolaget redovisas samtliga fastigheter som förvaltningsfastighet.

Löptider för hyreskontrakt per 2013-12-31	Kontrakterad årshyra	Andel
Förfallotidpunkter		
Inom ett år	4 357	19 %
Senare än ett år men inom fem år	0	0 %
Senare än fem år	18 223	78 %
Bostäder, garage, parkering m m	720	3 %
Summa	23 300	100 %

NOT 14 AKTIER OCH ANDELAR I KONCERNBOLAG

Bolag	Antal	Ägarandel %	Bokfört värde	Eget kapital	Säte	Resultat senaste upprättade bokslut
Länsförsäkringar Värmland Fastigheter AB	83 500	100	9 961	48 288	Karlstad	940
Länsförsäkringar Värmland Fastigheter HB	2	1	2	200	Karlstad	0
Länsförsäkringar Värmland Aktieförvaltning AB	1 000	100	100	98	Karlstad	1
Summa			10 063			

NOT 15 ANDRA FINANSIELLA PLACERINGSTILLGÅNGAR

Anskaffningsvärden och marknadsvärden

Moderbolaget	Anskaffningsvärde		Verkligt värde	
	2013	2012	2013	2012
Aktier och andelar	309 695	298 501	587 359	514 875
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	444 067	369 067	437 543	361 682
Summa	753 762	667 568	1 024 902	876 557

Anskaffningsvärden och verkliga värden på aktier och andelar i moderbolag/koncern.

	Anskaffningsvärde 2013	Verkligt värde 2013
Noterade svenska aktier	19 011	33 293

Onoterade aktier och andelar		
Länsförsäkringar AB	142 117	334 593
Övriga onoterade aktier och andelar	1 447	2 124
Summa onoterade svenska aktier och andelar	143 564	336 717

Noterade andelar i aktiefonder		
LF Sverigefond Index	63 864	107 054
LF Europafond Index	10 762	12 510
LF USA-fond Index	10 706	16 483
LF Fond-i-Fond Offensiv	20 554	30 023
LF Europafond	30 156	35 369
LF Globalfonden	11 078	15 910
Summa noterade andelar i aktiefonder	147 120	217 349
Totalt aktier och andelar i moderbolaget	309 695	587 359
Tillkommer aktier i koncernen Humlegården AB I, II och III	25 016	35 063
Totalt aktier och andelar i koncernen	334 711	622 422

Upplupet anskaffningsvärde och verkliga värden på obligationer och andra räntebärande värdepapper i moderbolaget/koncernen.

	Upplupet anskaffningsvärde		Verkligt värde	
	2013	2012	2013	2012
LF Statsobligationsfond	79 579	79 579	77 194	78 096
LF Lång räntefond	24 034	24 034	25 547	25 661
LF Kort räntefond	165 454	164 454	159 720	157 925
LF Aktiv Kreditfond	25 000	0	25 082	0
Kommuninvest	100 000	100 000	100 000	100 000
Förlagslån Länsförsäkringar Bank	50 000	0	50 000	0
Summa svenska värdepapper	444 067	368 067	437 543	361 682

NOT 16 FINANSIELLA INSTRUMENT PER KATEGORI

Finansiella tillgångar värderade till verkligt värde över resultaträkningen.

Finansiella tillgångar koncernen	Via identifikation		Låne - och kundfordringar		Summa redovisat värde	Summa verkligt värde	Summa ansk- affnings värde
	2013	2012	2013	2012	2013	2013	2013
Aktier och andelar	622 422	547 355	0	0	622 422	622 422	334 711
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	437 543	361 682	0	0	437 543	437 543	444 067
Lån	0	0	151 191	128 773	151 191	151 191	151 191
Övriga finansiella instrument	0	0	0	0	0	0	0
Kassa och bank	0	0	534 418	539 523	534 418	534 418	534 418
Fordringar avseende direkt försäkring	0	0	8 562	9 908	8 562	8 562	8 562
Fordringar avseende återförsäkring	0	0	13 332	12 497	13 332	13 332	13 332
Depåer från företag som avgivit återförsäkring	0	0	2 415	2 349	2 415	2 415	2 415
Övriga fordringar	0	0	5 168	6 894	5 168	5 168	5 158
Summa	1 059 965	909 037	715 086	699 944	1 775 051	1 775 051	1 493 864

Följande tabell visar koncernens tillgångar värderade till verkligt värde 2013-12-31.

Nivå 1: Enligt priser noterade på en aktiv marknad för samma instrument. Nivå 3: Utifrån data som inte är observerbara på marknaden.

	Nivå 1	Nivå 3	Summa
Aktier och andelar	250 643	371 779	622 422
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	437 543	0	437 543
Summa	688 186	371 779	1 059 965

Finansiella tillgångar moderbolag	Via identifikation		Låne - och kundfordringar		Summa redovisat värde	Summa verkligt värde	Summa ansk- affnings värde
	2013	2012	2013	2012	2013	2013	2013
Aktier och andelar	587 359	514 875	0	0	587 359	587 359	309 695
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	437 543	361 682	0	0	437 543	437 543	444 067
Lån	0	0	151 191	128 773	151 191	151 191	151 191
Övriga finansiella instrument	0	0	0	0	0	0	0
Kassa och bank	0	0	524 265	514 051	524 265	524 265	524 265
Fordringar avseende direkt försäkring	0	0	8 562	9 908	8 562	8 562	8 562
Fordringar avseende återförsäkring	0	0	13 332	12 497	13 332	13 332	13 332
Depåer från företag som avgivit återförsäkring	0	0	2 415	2 349	2 415	2 415	2 415
Övriga fordringar	0	0	4 366	3 266	4 366	4 366	4 366
Summa	1 024 902	876 557	704 131	670 844	1 729 033	1 729 033	1 457 893

Följande tabell visar koncernens tillgångar värderade till verkligt värde 2013-12-31.

Nivå 1: Enligt priser noterade på en aktiv marknad för samma instrument. Nivå 3: Utifrån data som inte är observerbara på marknaden.

	Nivå 1	Nivå 3	Summa
Aktier och andelar	250 643	336 716	587 359
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	437 543	0	437 543
Summa	688 186	336 716	1 024 902

NOT 17 FORDRINGAR AVSEENDE DIREKT FÖRSÄKRING

	2013	2012
Fordringar hos försäkringstagare	146 191	128 773
Fordringar hos försäkringsföretag	8 562	9 908
Summa fordringar avseende direkt försäkring	154 753	138 681

NOT 18 MATERIELLA TILLGÅNGAR

	Koncern		Moderbolag	
	2013	2012	2013	2012
Ingående anskaffningsvärde	30 345	29 938	30 221	29 814
Investeringar	463	407	385	407
Utgående anskaffningsvärde	30 808	30 345	30 606	30 221
Ingående avskrivningar	28 993	28 075	28 869	27 951
Årets avskrivningar	262	918	253	918
Utgående avskrivningar	29 255	28 993	29 122	28 869
Redovisat värde	1 553	1 352	1 484	1 352

Datautrustning skrivs av linjärt över beräknad nyttjandeperiod på tre år, övriga maskiner och inventarier på fem år.

NOT 19 UPPLUPNA RÄNTE- OCH HYRESINTÄKTER

	2013	2012
Upplupna ränteintäkter	780	1 402

NOT 20 FÖRUTBETALDA ANSKAFFNINGSKOSTNADER

	2013	2012
Ingående värde	12 584	13 543
Årets förändring	843	-959
Utgående värde	13 427	12 584

Anskaffningskostnader med avskrivningstid inom ett år	13 427	12 584

NOT 21 AVSÄTTNING FÖR EJ INTJÄNADE PREMIER OCH KVARDRÖJANDE RISKER

	Brutto	2013 Åf-andel	Netto	Brutto	2012 Åf-andel	Netto
Avsättning för ej intjänade premier						
Ingående balans	204 272	0	204 272	196 708	0	196 708
Premieinkomst	532 788	-48 013	484 775	491 813	-47 093	444 720
Intjänade premier under perioden	-517 976	48 013	-469 963	-484 249	47 093	-437 156
Utgående balans	219 084	0	219 084	204 272	0	204 272

Avsättning för kvardröjande risk						
Ingående balans	0	0	0	0	0	0
Premieinkomst	0	0	0	0	0	0
Intjänade premier under perioden	0	0	0	0	0	0
Utgående balans	0	0	0	0	0	0
Summa avsättning för ej intjänade premier och kvardröjande risk	219 084	0	219 084	204 272	0	204 272

NOT 22 AVSÄTTNING FÖR OREGLERADE SKADOR

	Brutto	2013 Åf-andel	Netto	Brutto	2012 Åf-andel	Netto
Inträffade och rapporterade skador	371 289	-63 564	307 743	375 188	-67 645	307 543
Inträffade men ej rapporterade skador (IBNR)	250 280	-85 321	164 959	211 237	-74 711	136 526
Avsättning för skaderegleringskostnad	18 252	0	18 252	16 550	0	16 550
Ingående balans	639 821	-148 867	490 954	602 975	-142 356	460 619
Förväntad kostnad för skador som inträffat under den innevarande perioden	439 899	-32 566	407 333	330 925	-8 529	322 396
Utbetalt/överfört till försäkringsskulder eller andra kortfristiga skulder	-460 557	27 165	-433 392	-315 308	5 156	-310 152
Förändring av förväntad kostnad för skador som inträffat tidigare år (avvecklingsresultat)	36 491	3 565	40 056	2 977	-3 138	-161
Summa avsättning för oreglerade skador	655 654	-150 703	504 951	621 569	-148 867	472 702

Utgående balans består av:			
Inträffade och rapporterade skador	433 435	-52 041	381 394
Inträffade men ej rapporterade skador (IBNR)	222 220	-98 662	123 558
Avsättning skaderegleringskostnad	18 667	0	18 667
Utgående balans totalt	674 322	-150 703	523 619

Avsättningen före diskontering av olycksfalls- och trafikaffärens reserv för oreglerade skador uppgår till 335 968 (305 649). Motsvarande belopp efter diskontering är 287 235 (259 460). För olycksfalls- och trafikförsäkring tillämpas diskontering med en ränta om 1,75 % (2,00 %). Inträffade men ej rapporterade skador (IBNR) avser direkt försäkring.

NOT 23 AVSÄTTNING FÖR PENSIONER OCH LIKANDE FÖRPLIKTELSE

	Koncern 2013	2012	Moderbolag 2013	2012
Pensionsavsättning enligt särskilt avtal	0	0	0	0
Avsättning för personal födda 1955 och tidigare som enligt avtal har möjlighet att gå i pension från 62 års ålder	11 000	13 000	11 000	13 000
	11 000	13 000	11 000	13 000

Ovanstående pensionsavsättningar är inte tryggade enligt tryggandelagen. Bolagets övriga förpliktelser avseende pensioner är täckta genom försäkringar. Pensionsavsättning ovan, enligt 62-årsregeln, är gjord utifrån en bedömning av hur stor del av den berörda personalen som kommer att utnyttja möjligheten att gå i förtida pension. Under räkenskapsåret har, till de som valt enligt ovan, utbetalats 2 838kkr (130kkr) exklusive löneskatt.

NOT 24 AVSÄTTNING FÖR SKATTER

	Koncern 2013	2012	Moderbolag 2013	2012
Inkomstskatteskuld	-17 119	-13 139	-15 202	-12 734
Uppskjuten skattefordran avseende pensionsskuld	-2 420	-2 860	-2 420	-2 860
Uppskjuten skatt avseende skattemässiga avskrivningar på fastigheter	18 105	16 262	0	0
Uppskjuten skatteskuld på realiserade vinster	74 080	56 538	59 651	45 977
Uppskjuten skatteskuld på obeskattade reserver	114 661	90 670	0	0
Avsättning för skatter	187 307	147 471	42 029	30 383

NOT 25 ÖVRIGA SKULDER

	Koncern		Moderbolag	
	2013	2012	2013	2012
Övriga skulder	6 471	2 372	6 253	1 899
Trafikpremieskatt	18 744	16 786	18 744	16 786
Summa	25 215	19 158	24 997	18 685

NOT 26 ARVODEN OCH KOSTNADSERSÄTTNINGAR TILL REVISORER

	Koncern		Moderbolag	
	2013	2012	2013	2012
PWC				
Revisionsuppdraget	304	331	264	304
Övriga tjänster	0	0	0	0
Totalt	304	331	264	304

NOT 27 PERSONAL OCH OMBUD

Löner, ersättningar och sociala kostnader har utgått enligt följande:

	Styrelse och vd		Tjänstemän		Ombud		Totalt	
	2013	2012	2013	2012	2013	2012	2013	2012
Löner och ersättningar	2 472	2 323	42 364	39 893	2 666	2 934	47 502	45 150
Sociala avgifter	1 595	1 545	22 227	21 181	933	1 025	24 755	23 751
Varav pensionsavgifter	659	637	9 554	6 804	0	0	10 213	7 441
Summa	4 067	3 868	64 591	61 074	3 599	3 959	72 257	68 901

Ersättningar till ledande befattningshavare

I enlighet med FFFS 2011:2 offentliggörs bolagets ersättningspolicy på företagets hemsida.

Till styrelsens ordförande och fem av bolagsstämman valda ledamöter utgår arvode enligt bolagsstämmans beslut.

Till styrelsens ordförande utgår ett årsarvode på 200 000 kr, därutöver inget arvode som exvis dagararvode, till vice ordförande utgår ett årsarvode på 50 000 kr, till ordinarie styrelseledamot utgår ett årsarvode på 25 000 kr.

Sammanträdesarvodet uppgår till 2 500 kr/sammanträde. De två arbetstagarrepresentanterna erhåller inte styrelsearvode.

Ersättning till verkställande direktören utgörs av grundlön samt pension. Till andra ledande befattningshavare utgörs ersättningen av grundlön.

Med andra ledande befattningshavare avses de personer som tillsammans med verkställande direktören utgör företagsledning.

Ersättningar under 2013	Grundlön/arvode	Rörlig ersättning	Pensionskostnad	Summa
Verkställande direktören	1 984	0	659	2 643
Styrelsens ordförande Patrik Sandin	200	0	0	200
Styrelsens vice ordförande Erik Eriksson	99	0	0	99
Styrelseledamot Anders Folkesson	56	0	0	56
Styrelseledamot Dick Johansson	41	0	0	41
Styrelseledamot Christina Lundqvist-Viklund	48	0	0	48
Styrelseledamot Victoria Svanberg	43	0	0	43
Andra ledande befattningshavare (5 st)	4 010	0	1 680	5 690
Summa	6 481	0	2 339	8 820

Pension

Pensionsåldern för verkställande direktören är 65 år. Pensionen är i sin helhet avgiftsbestämd, pensionspremien skall uppgå till 35 procent av bruttolönen. För andra ledande befattningshavare är pensionsåldern 65 år och följer pensionsavtalet mellan FAO och FTF. För fyra befattningshavare är pensionen förmånsbestämd och för en befattningshavare är pensionen avgiftsbestämd. Den avgiftsbestämda premien är motsvarande den frilagda premien som skulle gälla vid en förmånsbestämd försäkring och är således kostnadsneutral för bolaget.

Avgångsvederlag

I händelse av uppsägning från bolagets sida utgår avgångsvederlag till VD förutom lön under uppsägningstiden ett år, två årslöner som avgångsvederlag. Vid uppsägning från bolagets sida efter 60 år utgår dessutom pension till fyllda 65 år enligt normala pensionsvillkor. För andra ledande befattningshavare utgår inget avgångsvederlag utan anställningsavtalet följer kollektivavtalet.

Medelantal anställda	Styrelse och vd		Anställda	
	2013	2012	2013	2012
Män	7	7	51	53
Kvinnor	2	2	51	49
Totalt	9	9	102	102
Medelantal ombud	2013		2012	
Fritidssäljare	8		12	
Specialombud	160		154	

Långtidsfriska (<5 sjukdagar/år)	2013	2012
	75 %	76 %
Sjukfrånvaro	2013	2012
Total sjukfrånvaro som en andel av ordinarie arbetstid	1,3 %	2,1 %
Sjukfrånvaro på mer än 60 dagar	0,2 %	0,4 %
Sjukfrånvaro, kön	2013	2012
Kvinnor	1,1 %	2,7 %
Män	1,5 %	1,6 %

NOT 28 NÄRSTÅENDE

Närstående relationer
Moderbolaget har en närstående relation med sina dotterbolag, se not 14.
Sammanställning över närstående transaktioner.

Dotterbolag	2013	2012
Försäljning av varor och tjänster till närstående	904	854
Inköp av varor och tjänster till närstående	5 185	5 423
Övrigt (räntor och utdelning)	2 610	3 000
Fordringar på närstående per 31 december	107 690	129 067

TILLÄGGSUPPLYSNINGAR
Angående försäkringsrörelsen

	Totalt 2013	Olycksfall och sjukdom	Motorfordon ansvar mot tredje man	Motor övriga klasser	Brand och annan egen- domsskada	Allmän ansvarighet	Rätts- skydd	Summa direkt försäkring	Mottagen direkt försäkring
Premieinkomst, brutto	532 788	9 125	95 795	124 152	243 848	8 989	10 433	492 342	40 446
Premieintäkt, brutto	517 976	8 955	92 050	118 161	239 292	8 821	10 238	477 517	40 459
Försäkringsersättningar, brutto	341 482	6 718	24 915	99 579	135 856	7 274	4 587	278 929	62 553
Driftkostnader, brutto	94 649	1 693	17 954	25 414	45 247	1 668	1 936	93 912	737
Resultat av avgiven återförsäkring	-44 005	-1 197	-1 767	-210	-31 997	-1 179	-1 369	-37 719	-6 286
Skadeprocent, brutto	65,9	75,0	27,1	84,3	56,8	82,5	44,8	58,4	154,6

Karlstad den 20 februari 2014

Patrik Sandin
Ordförande

Erik Eriksson
Vice ordförande

Anders Folkesson

Dick Johansson

Christina Lundqvist Viklund

Victoria Svanberg

Jan Ingman
Personalrepresentant

Ulf W Eriksson
Verkställande direktör

Fredrik Hildebrand
Personalrepresentant

Min revisionsberättelse har avgivits den 20 februari 2014.

Michael Lindengren
Auktoriserad revisor

Vi tänker på miljön och använder cykelbud för vår posthantering.

Revisionsberättelse

Till bolagsstämman i Länsförsäkringar Värmland
Org nr 573201-8329

Rapport om årsredovisningen och koncernredovisningen

Jag har utfört en revision av årsredovisningen och koncernredovisningen för Länsförsäkringar Värmland för år 2013. Bolagets årsredovisning och koncernredovisning ingår i den tryckta versionen av detta dokument på sidorna 6-38

Styrelsens och verkställande direktörens ansvar för årsredovisningen och koncernredovisningen

Det är styrelsen och verkställande direktören som har ansvaret för att upprätta en årsredovisning som ger en rättvisande bild enligt lagen om årsredovisning i försäkringsföretag och en koncernredovisning som ger en rättvisande bild enligt internationella redovisningsstandarder IFRS, såsom de antagits av EU, och enligt lagen om årsredovisning i försäkringsföretag, och för den interna kontroll som styrelsen och verkställande direktören bedömer är nödvändig för att upprätta en årsredovisning och koncernredovisning som inte innehåller väsentliga felaktigheter, vare sig dessa beror på oegentligheter eller på fel.

Revisorns ansvar

Mitt ansvar är att uttala mig om årsredovisningen och koncernredovisningen på grundval av min revision. Jag har utfört revisionen enligt International Standards on Auditing och god revisionssed i Sverige. Dessa standarder kräver att jag följer yrkesetiska krav samt planerar och utför revisionen för att uppnå rimlig säkerhet att årsredovisningen och koncernredovisningen inte innehåller väsentliga felaktigheter.

En revision innefattar att genom olika åtgärder inhämta revisionsbevis om belopp och annan information i årsredovisningen och koncernredovisningen. Revisorn väljer vilka åtgärder som ska utföras, bland annat genom att bedöma riskerna för väsentliga felaktigheter i årsredovisningen och koncernredovisningen, vare sig dessa beror på oegentligheter eller på fel. Vid denna riskbedömning beaktar revisorn de delar av den interna kontrollen som är relevanta för hur bolaget upprättar årsredovisningen och koncernredovisningen för att ge en rättvisande bild i syfte att utforma granskningsåtgärder som är ändamålsenliga med hänsyn till omständigheterna, men inte i syfte att göra ett uttalande om effektiviteten i bolagets interna kontroll. En revision innefattar också en utvärdering av ändamålsenligheten i de redovisningsprinciper som har använts och av rimligheten i styrelsens och verkställande direktörens

uppskattningar i redovisningen, liksom en utvärdering av den övergripande presentationen i årsredovisningen och koncernredovisningen.

Jag anser att de revisionsbevis jag har inhämtat är tillräckliga och ändamålsenliga som grund för mina uttalanden.

Uttalanden

Enligt min uppfattning har årsredovisningen upprättats i enlighet med lagen om årsredovisning i försäkringsföretag och ger en i alla väsentliga avseenden rättvisande bild av moderbolagets finansiella ställning per den 31 december 2013 och av dess finansiella resultat och kassaflöden för året enligt lagen om årsredovisning i försäkringsföretag, och koncernredovisningen har upprättats i enlighet med lagen om årsredovisning i försäkringsföretag och ger en i alla väsentliga avseenden rättvisande bild av koncernens finansiella ställning per den 31 december 2013 och av dess resultat och kassaflöden enligt internationella redovisningsstandarder, såsom de antagits av EU, och enligt lagen om årsredovisning i försäkringsföretag. Förvaltningsberättelsen är förenlig med årsredovisningens och koncernredovisningens övriga delar.

Jag tillstyrker därför att bolagsstämman fastställer resultaträkningen och balansräkningen för moderbolaget och koncernen.

Rapport om andra krav enligt lagar och andra författningar

Utöver min revision av årsredovisningen och koncernredovisningen har jag även utfört en revision av förslaget till dispositioner beträffande bolagets vinst eller förlust samt styrelsens och verkställande direktörens förvaltning för Länsförsäkringar Värmland för år 2013.

Styrelsens och verkställande direktörens ansvar

Det är styrelsen som har ansvaret för förslaget till dispositioner beträffande bolagets vinst eller förlust, och det är styrelsen och verkställande direktören som har ansvaret för förvaltningen enligt försäkringsrörelselagen.

Revisorns ansvar

Mitt ansvar är att med rimlig säkerhet uttala mig om förslaget till dispositioner beträffande bolagets vinst eller förlust och om förvaltningen på grundval av min revision. Jag har utfört revisionen enligt god revisionssed i Sverige.

Som underlag för mitt uttalande om styrelsens förslag till dispositioner beträffande bolagets vinst eller förlust har jag granskat om förslaget är förenligt med försäkringsrörelselagen.

Som underlag för mitt uttalande om ansvarsfrihet har jag utöver min revision av årsredovisningen och koncernredovisningen granskat väsentliga beslut, åtgärder och förhållanden i bolaget för att kunna bedöma om någon styrelseledamot eller verkställande direktören är ersättningsskyldig mot bolaget. Jag har även granskat om någon styrelseledamot eller verkställande direktören på annat sätt har handlat i strid med försäkringsrörelselagen, lagen om årsredovisning i försäkringsföretag eller bolagsordningen.

Jag anser att de revisionsbevis jag har inhämtat är tillräckliga och ändamålsenliga som grund för mina uttalanden.

Uttalanden

Jag tillstyrker att bolagsstämman disponerar vinsten enligt förslaget i förvaltningsberättelsen och beviljar styrelsens ledamöter och verkställande direktören ansvarsfrihet för räkenskapsåret.

Karlstad den 20 februari 2014

Michael Lindengren

Auktoriserad revisor

Bolagsstyrningsrapport

Bolagsstyrningsrapport avseende verksamhetsåret 2013

Länsförsäkringar Värmland följer i tillämpliga delar, bland annat med beaktande av att bolaget inte är ett aktiemarknadsbolag, Svensk kod för bolagsstyrning (Koden). Avvikelser och förklaring till dessa anges nedan. Bolagsstyrningsrapporten har inte granskats av bolagets revisor.

Bolagsstämma

Bolagsstämman är Länsförsäkringar Värmlands högsta beslutande organ med ett antal formella uppgifter som regleras i lag och bolagsordning. Stämmans huvudsakliga uppgifter är att besluta om bolagsordning för Länsförsäkringar Värmland, utse styrelse, revisorer och valberedning samt besluta om ersättning till dessa, besluta om årsredovisning samt om ansvarsfrihet för styrelsen och verkställande direktören. Den fasta ersättningen till de stämموالدا styrelseledamöterna delas upp mellan ordföranden, vice ordföranden och övriga ledamöter och inkluderar ersättning för extra styrelsesammanträden och utskottsarbete med mera. De stämموالدا ledamöterna förutom ordföranden erhåller också ett dagsarvode för varje möte som de deltar i. Ordinarie bolagsstämma 2013 fastställde principer för ersättning och andra anställningsvillkor för företagsledningen (se under avsnittet Ersättning till företagsledningen nedan).

Bolagsstämman utgörs av fullmäktige som är valda av försäkringstagarna. Antalet fullmäktige uppgår till 41 ordinarie ledamöter samt 41 suppleanter. Bolagets fullmäktigeorganisation finns beskriven under bolagsstyrningsfrågor på bolagets hemsida. Kallelse till bolagsstämman sker genom brev med posten, tidigast fyra och senast två veckor före bolagsstämman. Plats och tidpunkt för bolagsstämman publiceras även på bolagets hemsida. Av bolagsordningen framgår det att fullmäktige har rätt att få ett ärende hänskjutet till prövning på stämman, om denne hos styrelsen skriftligen framställer yrkande därom i så god tid att ärendet kan tas med i kallelsen till stämman. Någon exakt tid för detta finns inte angiven i bolagsordningen.

För deltagande på bolagsstämman krävs att fullmäktige närvarar fysiskt. Bestämmelserna i Koden om deltagande på distans tillämpas inte av bolaget. Med hänsyn till det begränsade antalet fullmäktige är bedömningen att det lämpligaste sättet att genomföra bolagsstämma på är genom fysisk närvaro av samtliga fullmäktige. Kodens övriga bestämmelser om bolagsstämma, bland annat om styrelsens, ledningens och revisorernas närvaro samt om bolagsstämmans genomförande, tillämpas av bolaget. Protokoll från bolagsstämma publiceras på bolagets hemsida. Strax före bolagsstämman får de fullmäktigeledamöter som så önskar, en fördjupad information om årsredovisningen.

Valberedning

Bolaget har en av bolagsstämman utsedd valberedning med huvudsaklig uppgift att utarbeta förslag till val av styrelse och revisorer samt ersättning till dessa. Valberedningens ledamöter väljs för en mandattid om 4 år. Valberedningens uppgifter och arbetsformer framgår av Instruktion för valberedningen, fastställd av ordinarie bolagsstämma 2006 efter anpassning till bestämmelserna i Koden.

Den nu gällande instruktionen finns publicerad på bolagets hemsida.

Valberedningen presenterar sina förslag för fullmäktige i kallelsen till ordinarie bolagsstämma. Vid bolagsstämman skall valberedningen presentera och motivera sina förslag och lämna en redogörelse för hur dess arbete bedrivits. Kodens regler om att valberedningens förslag ska presenteras på bolagets hemsida tillämpas inte. Eftersom det endast är fullmäktige som kallas till bolagsstämman saknas det skäl att gå ut med allmän information.

Valberedningen består av följande ledamöter:

- Stig Löfgren**, född 1951, civilekonom, invald 2008, mandattid utgår 2016
- Anders Andersson**, född 1959, aukt. redovisningskonsult, invald 2011, mandattid utgår 2014

- Christer Cassåsen**, född 1954, leg. tandläkare, invald 2007, mandattiden utgår 2015

- Margareta Friberg**, född 1960, undersköterska, invald 2008, mandattid utgår 2014

- Nils-Erik Nilsson**, född 1950, lantbrukare, invald 2013, mandattid utgår 2017

Revisor

Enligt bolagsordningen ska Länsförsäkringar Värmland ha en ordinarie revisor och en revisorssuppleant. Revisorerna utses för en mandattid om ett år. Vid ordinarie bolagsstämma 2013 utsågs:

- Michael Lindengren**, född 1956, PwC, PricewaterhouseCoopers AB, Göteborg, ordinarie revisor.

- Eva Fällén**, född 1960, PwC, PricewaterhouseCoopers AB, Stockholm, revisorssuppleant.

Styrelsen i sin helhet träffar revisorn normalt en gång per år.

Styrelse

Styrelsen ansvarar för bolagets organisation och förvaltning. I detta ansvar ingår bland annat att fastställa organisation, mål och strategier samt riktlinjer för kontroll och styrning.

Styrelsen ska enligt bolagsordningen bestå av lägst sju och högst nio ledamöter. Styrelsen består av sex ordinarie stämموالدا ledamöter. Därutöver finns två ordinarie arbetstagarledamöter med två suppleanter. VD ingår i styrelsen.

Mandattiden för de bolagsstämموالدا ledamöterna uppgår till tre år. Skälen till avvikelse från Kodens bestämmelse om mandattid om högst ett år är bedömningen att intresset av att styrelsens ledamöter genom ettårig mandattid ställer sina platser till förfogande varje år, inte på samma sätt gör sig gällande i bolag vars bolagsstämma utgörs av ett begränsat antal ledamöter som vid en bolagsstämma i ett aktiemarknadsbolag med många deltagare. Intresset av kontinuitet i styrelsearbetet och att ge nyvald ledamot rimlig tid att komma in i styrelsearbetet väger därmed tyngre.

Bolagets styrelse består av följande ledamöter: Se årsredovisningen sid 48-49

Styrelsen har fastställt en arbetsordning för sitt arbete. Översyn av arbetsordningen har genomförts för anpassning till Kodens bestämmelser. Arbetsordningen finns publicerad på bolagets hemsida.

Ordföranden

Enligt arbetsordningen ska ordföranden leda styrelsens arbete och tillse att styrelsen fullgör sina uppgifter. Ordföranden ska därvid bland annat tillse att styrelsen sammanträder vid behov, att styrelsen ges tillfälle att delta i sammanträden och erhåller tillfredsställande informations- och beslutsunderlag samt tillämpar ett ändamålsenligt arbetssätt. Ordföranden ska genom löpande kontakt med VD även mellan styrelsemötena hålla sig informerad om väsentliga händelser och bolagets utveckling samt stödja VD i dennes arbete.

Internrevision

Styrelsen har utsett en från den operativa verksamheten oberoende granskningsfunktion, Internrevision, med huvudsaklig uppgift att stödja styrelsen med uppföljning av att verksamhetens omfattning och inriktning överensstämmer med av styrelsen utfärdade riktlinjer och fattade beslut samt att verksamheten bedrivs mot av styrelsen uppsatta mål. Internrevision ska även granska och utvärdera bolagets organisation, rutiner, styrning och kontroll av verksamheten. Styrelsen har fastställt en särskild instruktion för internrevision. Länsförsäkringar AB's internrevision har sedan 2007 haft styrelsens uppdrag att vara bolagets internrevision.

Arbetsfördelning inom styrelsen

Styrelsen har inom sig utsett arbetsutskott, finansutskott, ersättningsutskott, lokal bankstyrelse och styrelse för Länsförsäkringar Värmland Fastigheter AB och HB, (i fastighetsbolagens styrelse ingår även fem ledamöter ur företagsledningen).

Något revisionsutskott har inte utsetts. Styrelsen har funnit det mest ändamålsenligt att fullgöra de aktuella uppgifterna i styrelsen som helhet.

I *arbetsutskottet* beslutas ärenden som är av mycket brådskande natur och ärenden som hänskjutits till arbetsutskottet av styrelsen. Arbetsutskottet sammansättning:

- Patrik Sandin**, ordförande
- Erik Eriksson**
- Ulf W Eriksson**
- Jan Ingman**, arbetstagarledamot

Ersättningsutskottet har till uppgift att ansvara för att bereda väsentliga ersättningsbeslut samt beslut om åtgärder för att följa upp tillämpningen av ersättningspolicyn. Ersättningspolicyn finns tillgänglig på bolagets hemsida.

Utgångspunkten för ersättningsmodellen är att den ska bidra till att skapa goda förutsättningar för Länsförsäkringar Värmland att på ett tillfredsställande sätt utföra sitt uppdrag från ägarna.

Ersättningsmodellen ska stimulera till goda prestationer och bidra till att göra Bolaget till en attraktiv arbetsgivare som kan konkurrera om rätt kompetens på markanden. Ersättningsmodellen ska vara förenlig med och främja en sund och effektiv riskhantering och inte uppmuntra till ett överdrivet risktagande eller motverka Bolagets långsiktiga intressen.

Anställda inom Bolaget ska ha marknadsmässiga anställningsvillkor. Ersättningarna ska därigenom vara i nivå med branschen

på den geografiska marknad där Bolaget är verksamt. Utformning och nivå på ersättningar ska harmoniera med Bolagets värderingar, dvs vara rimliga, präglade av måttfullhet och väl avvägda, bidra till en god etik och organisationskultur samt präglas av öppenhet och transparens.

Bolagets styrelse ska besluta om ersättning och övriga anställningsvillkor för VD och övriga anställda som ingår i företagsledningen. Beslut om ersättning till övriga anställda som rapporterar direkt till VD kan av styrelsen delegeras till VD. Om delegering sker till VD ska VD hålla styrelsen informerad om innehållet i sådana beslut

Ersättningsutskottets sammansättning:

- Patrik Sandin**, ordförande
- Erik Eriksson**
- Victoria Svanberg**

I *finansutskottet* beslutas om kapitalplaceringar i enlighet med av styrelsen beslutad kapitalplaceringspolicy.

Finansutskottets sammansättning:

- Patrik Sandin**, ordförande
- Erik Eriksson**
- Ulf W Eriksson**

Lokalbankstyrelsens uppgift är att särskilt följa bankens utveckling och ge stöd och råd i bankverksamheten. Större kreditbeslut fattas av lokalbankstyrelsen.

Lokalbankstyrelsens sammansättning:

- Erik Eriksson**, ordförande
- Patrik Sandin**
- Ulf W Eriksson**
- Anders Folkesson**
- Sven Norell**
- Anders Olsson**
- Stefan Nordéen** fram t.o.m. den 1:a maj 2013.

Fastighetsbolagen är helägda dotterbolag till Länsförsäkringar Värmland.

Länsförsäkringar Värmland Fastigheter AB's och HB's styrelse:

- Patrik Sandin**, ordförande
- Erik Eriksson**
- Ulf W Eriksson**
- Ulrika Granander Granath** fram t.o.m. den 23:e sept. 2013
- Anette Hedbern** från och med den 23:e sept. 2013
- Stefan Nordéen**
- Sven Norell**
- Anders Olsson**

Länsförsäkringar Värmland Aktieförvaltning AB är ett helägt dotterbolag till Länsförsäkringar Värmland. Bolaget har som ändamål att förvalta aktier i Humlegården Fastigheter AB.

Styrelsens sammansättning i Länsförsäkringar Värmland Aktieförvaltning AB:

- Ulf W Eriksson**
- Stefan Nordéen**
- Per-Arne Persson**

Möten och närvaro

Tabellen utvisar antalet möten inom respektive organ som hållits från ordinarie bolagsstämma 2013 till och med februari 2014 liksom de enskilda ledamöternas närvaro.

Styrelsen i Länsförsäkringar Värmland har genomfört sex sammanträden.

- **Patrik Sandin** har deltagit i sex av sex sammanträden
- **Erik Eriksson** har deltagit i sex av sex sammanträden
- **Ulf W Eriksson** har deltagit i sex av sex sammanträden
- **Anders Folkesson** har deltagit i sex av sex sammanträden
- **Dick Johansson** har deltagit i sex av sex sammanträden
- **Christina Lundqvist Viklund** har deltagit i fem av sex sammanträden
- **Victoria Svanberg** har deltagit i sex av sex sammanträden
- **Jan Ingman** har deltagit i fem av sex sammanträden
- **Fredrik Hildebrand** har deltagit i fem av sex sammanträden

Närvaro arbetsutskottet

Arbetsutskottet har inte genomfört något sammanträde under 2013.

Närvaro Finansutskottet

Finansutskottet har genomfört två sammanträden under 2013.

- **Patrik Sandin** har deltagit i två av två sammanträden
- **Erik Eriksson** har deltagit i två av två sammanträden
- **Ulf W Eriksson** har deltagit i två av två sammanträden

Närvaro Ersättningsutskottet

Ersättningsutskottet har genomfört ett sammanträde under 2013.

- **Patrik Sandin** har deltagit i ett av ett sammanträde
- **Erik Eriksson** har deltagit i ett av ett sammanträde
- **Victoria Svanberg** har deltagit i ett av ett sammanträde

Närvaro Lokalbankstyrelsen

Lokalbankstyrelsen har genomfört fyra sammanträden under 2013.

- **Patrik Sandin** har deltagit i fyra av fyra sammanträden
- **Erik Eriksson** har deltagit i fyra av fyra sammanträden
- **Ulf W Eriksson** har deltagit i fyra av fyra sammanträden
- **Anders Folkesson** har deltagit i fyra av fyra sammanträden
- **Sven Norell** har deltagit i tre av fyra sammanträden
- **Anders Olsson** har deltagit i fyra av fyra sammanträden
- **Stefan Nordéen** har deltagit i noll av fyra sammanträden

Närvaro Länsförsäkringar Värmland Fastigheter AB's och HB's styrelse

Styrelsen för Länsförsäkringar Värmland Fastigheter AB och HB har genomfört fem sammanträden under 2013.

- **Patrik Sandin** har deltagit i fem av fem sammanträden
- **Erik Eriksson** har deltagit i fem av fem sammanträden
- **Ulf W Eriksson** har deltagit i fem av fem sammanträden
- **Ulrika Granander Granath** har deltagit i noll av fem sammanträden
- **Anette Hedbern** har deltagit i ett av fem sammanträden
- **Sven Norell** har deltagit i fyra av fem sammanträden

- **Anders Olsson** har deltagit i fem av fem sammanträden
- **Stefan Nordéen** har deltagit i fyra av fem sammanträden

Närvaro Länsförsäkringar Värmland Aktieförvaltning AB

Styrelsen för Länsförsäkringar Värmland Aktieförvaltning har enbart genomfört bolagsstämma och ett konstituerande möte. Bolaget har som ändamål att förvalta aktier i Humlegården AB.

Verkställande direktören

Ulf W Eriksson är VD i Länsförsäkringar Värmland och Länsförsäkringar Värmland Fastigheter AB och HB samt i Länsförsäkringar Värmland Aktieförvaltning AB. Han är även styrelseledamot i dessa bolag. I övrigt se sid 51.

Styrelsens rapport om intern kontroll avseende den finansiella rapporteringen 2013

Denna rapport om intern kontroll avseende den finansiella rapporteringen 2013 har upprättats i enlighet med Koden och i enlighet med vägledning till Koden som tagits fram av arbetsgrupper från Svenskt Näringsliv och FAR. Rapporten är inte en del av den formella årsredovisningen och rapporten är inte granskad av bolagets revisorer.

Processen för intern kontroll och riskhantering baseras på kontrollmiljön och omfattar fyra huvudaktiviteter: riskbedömning, kontrollaktiviteter, information och kommunikation samt uppföljning.

Kontrollmiljö

Basen för den interna kontrollen avseende den finansiella rapporteringen utgörs av kontrollmiljön med den organisation, beslutsordning samt fördelning av befogenheter och ansvar mellan de olika organ styrelsen och verkställande direktören inrättat för bolaget. Denna ordning dokumenteras och kommuniceras i styrdokument i form av interna policyer, riktlinjer och instruktioner. Exempel på sådana styrdokument är rapportinstruktion och attestinstruktion.

Vidare har styrelsen bland annat för beredning av den finansiella rapporteringen inrättat en funktion för internrevision i syfte att stödja styrelsen i uppföljningen av att verksamheten bedrivs i enlighet med styrelsens beslut. Denna funktions tjänster upphandlas externt.

Riskbedömning

Riskbedömning omfattar att identifiera och kartlägga väsentliga risker som påverkar den interna kontrollen avseende den finansiella rapporteringen. Dessa risker kartläggs och identifieras på bolagsnivå och avdelningsnivå.

Bolaget har sedan våren 2012 inrättat en särskild tjänst som Riskcontroller. Riskrapport lämnas till styrelsen och vd per varje kvartal.

Kontrollaktiviteter

Riskerna i den finansiella rapporteringen begränsas genom noggrant förberedda bokslut, standardiserade arbetsrutiner med inbyggda kontrollfunktioner samt utvärdering av arbetet med kontinuerliga förbättringar. Den finansiella informationen analyseras och granskas på olika nivåer i organisationen innan den blir offentligt publicerad.

Ett kontinuerligt arbete pågår med att eliminera och reducera identifierade väsentliga risker som påverkar den interna kontrollen avseende den finansiella rapporteringen. Arbetet inkluderar utveckling och förbättring av kontrollaktiviteter samt insatser för att medarbetarna ska ha rätt kompetens.

Information och kommunikation

De interna styrdokumentet är föremål för översyn och beslut minst en gång per år. Styrdokumentet publiceras på bolagets interna hemsida. Varje chef ska se till att bestämmelserna kommuniceras till underställd personal.

Uppföljning

En oberoende granskningsfunktion, Internrevision, har inrättats i syfte stödja styrelsen i uppföljningen av att verksamheten bedrivs i enlighet med styrelsens beslut. Internrevision ska genom granskning och rapporter utvärdera om verksamheten bedrivs på ett ef-

fektivt sätt, om rapporteringen till styrelsen ger en korrekt bild av verksamheten och om verksamheten bedrivs enligt gällande interna och externa regelverk. Internrevisionen upphandlas externt och den rapporterar till bolagets styrelse. Vidare ska varje chef se till att styrdokument efterlevs inom sitt ansvarsområde.

Funktionen Compliance har till uppgift att fortlöpande identifiera, bedöma, övervaka och rapportera compliancerisker, dvs. risk för sanktioner enligt lag eller föreskrift och risk för finansiell förlust. Rapportering sker till VD och styrelsen. Bolaget har sedan hösten 2010 inrättat en särskild tjänst som compliance.

Fullmäktige 2013

Bolagets fullmäktige väljs i öppna val, där alla försäkringstagare har rätt att rösta. Under 2013 hölls val i kretsarna Sunne och Arvika/Eda. Antalet ledamöter i varje distrikt är proportionellt mot antalet försäkringar. Genom fullmäktigeledamöterna är försäkringstagarna – som är det ömsesidiga försäkringsbolagets ägare – representerade vid bolagets stämma.

	ORDINARIE LEDAMÖTER	SUPPLEANTER
Arvika/Eda	Bengt Persson, Arvika Kjell Sjöberg, Åmotfors Jan Röse, Arvika Margareta Friberg, Arvika Solveig Nilsson, Arvika	Vladimir Stacho, Arvika Rune Albinsson, Arvika Christian Albinsson, Arvika Eva Eriksson, Arvika Linda Nordin, Arvika
Filipstad/Storfors/Kristinehamn	Thomas Dickson, Lesjöfors Leif Larsson, Storfors Rolf Christoffersson, Filipstad Maria Hiertner, Kristinehamn Sten-Olov Olsson, Kristinehamn	Ingrid Lindh, Kristinehamn Stefan Karlsson, Storfors Rune Åkerström, Filipstad Anders Andersson, Kristinehamn Torbjörn Jensen, Kristinehamn
Hagfors/Munkfors/Torsby	Bert Andersson, Munkfors Stig Löfgren, Hagfors Vidar Åsemark, Ekshärad Bo Olsson, Torsby Britt-Marie Nordqvist, Ekshärad Evert Flöisbon, Höje	Anders Bornstedt, Östmark Dag Nyström, Ambjörby Roland Wiklund, Ekshärad Åke Lindh, Torsby Lisbeth Svensson, Ekshärad Lennart Davidsson, Torsby
Karlstad/Hammarö/Kil/Forshaga	Anders Kortfält, Karlstad Birgitta Holmqvist, Hammarö Lage Tedenby, Kil Bertil Nilsson, Karlstad Gunnar Ordell, Karlstad Benny Svanström, Karlstad Birgitta Olsson, Karlstad Britt Palmius, Karlstad Christer Cassåsen, Karlstad Margareta Olsson, Forshaga Roland Olsson, Kil Lasse Petersson, Hammarö Birgitta Mattsson, Molkom Tore Olsson, Kil Fred-Inge Johansson, Molkom Kenneth Johansson, Deje Ingvar Börjesson, Karlstad	Stig Nickolausson, Karlstad Stefan Bergström, Karlstad Sven-Åke Loberg, Karlstad Evert Conradsson, Karlstad Hans Olsson, Kil Anders Naeslund, Karlstad Kent Svanström, Karlstad Lena Wrinell, Karlstad Ulf Nordentjell, Karlstad Gunvor Härdne, Deje Ola Jonsson, Hammarö Rolf Helander, Karlstad Steve Olsson, Forshaga Torbjörn Nilsson Karlstad Martin Sandin, Karlstad Emma Rienas Sandin, Karlstad Christina op de Weegh-Lundström, Karlstad
Sunne	Börje Persson, Gräsmark Henry Sjölund, Västra Ämtervik Birgitta Broman, Sunne	Bengt Söderberg, Östra Ämtervik Marianne Johansson, Västra Ämtervik Anders Broman, Östra Ämtervik
Säffle/Grums/Årjäng	Kjell Grimberg, Segmon Nils-Erik Nilsson, Värmlands Nysäter Sven-Erik Carlsson, Värmlands Nysäter Lars Lundgren, Åmål Jörgen Andersson, Säffle	Lars-Erik Langs, Säffle Birgitta Olsson, Slottsbron Arne Hulteberg, Säffle Börje Hermansson, Årjäng Sven Jansson, Värmlands Nysäter

Styrelse

Namn: Erik Eriksson
Född: 1951 **Invald:** 1994
Titel/styrelsefunktion: Lantbrukare/styrelsens vice ordförande
Utbildning: Studentexamen och studier i statskunskap
Övriga styrelseuppdrag: Styrelseledamot Länsförsäkringar Värmland Fastigheter AB, nämndeman Hovrätten i Västra Sverige, ordförande Landstingets Patientnämnd, styrelseledamot Skogsåarna i Mellansverige AB
Tidigare erfarenhet: Ordförande Föreningsbanken Karlstad, nämndeman Karlstads Tingsrätt
Mandattid: Utgår vid bolagsstämma 2015

Namn: Ulf W Eriksson
Född: 1952 **Anställd:** 1994
Titel/styrelsefunktion: VD Länsförsäkringar Värmland/ledamot
Utbildning: Jur. kand. med företagsekonomi
Övriga styrelseuppdrag: Länsförsäkringar Fondförvaltning AB, VD Länsförsäkringar Värmland Fastigheter AB och Länsförsäkringar Värmland Aktieförvaltning AB, Stiftelsen Värmländska Provinsiallogens Frimurarehus, Klässbols Linneväveri AB, Eko Väst Invest AB
Tidigare erfarenhet: Tingsnotarie, Byrådirektör Försvarets Civilförvaltning, Bankjurist och Chefsjurist i Mellersta Sveriges Föreningsbank, Bankchef och Bankdirektör Föreningsbanken

Namn: Anders Folkesson
Född: 1951 **Invald:** 2003
Titel/styrelsefunktion: Lantbrukare/ledamot
Övriga styrelseuppdrag: Vice ordförande Miljö- och Byggnadsnämnden, Sunne kommun
Tidigare erfarenhet: Styrelseledamot Slakteriföretaget Farmek, Styrelseledamot LRF länsförbund, ordförande Swedish Meats Förvaltningsråd och centrala valberedningen, ledamot Distriktsstyrelsen Lantmännen Värmland
Mandattid: Utgår vid bolagsstämman 2015

Namn: Fredrik Hildebrand
Född: 1977 **Invald:** 2009
Titel/styrelsefunktion: Privatrådgivare bank/personalrepresentant
Utbildning: Magisterexamen i Företagsekonomi, Diplomerad Bank- och Livrådgivare
Tidigare erfarenhet: Kundensvarig SBAB

Namn: Jan Ingman
Född: 1961 **Invald:** 2010
Titel/styrelsefunktion: Skadereglerare/personalrepresentant
Utbildning: Gymnasial utbildning, IFU diplom Motor samt Sakskadeutbildning, interna utbildningar, facklig utbildning
Övriga styrelseuppdrag: Ledamot Värmlands Ishockeyförbund

Namn: Dick Johansson
Född: 1950 **Invald:** 1999
Titel/styrelsefunktion: Marknadschef/ledamot
Utbildning: Handelsskola, Företagsledarutbildning IFL, Väv- och textilutbildning
Övriga styrelseuppdrag: Styrelseledamot Klässbols Linneväveri AB, VD Klässbols Handväveri AB
Tidigare erfarenhet: Styrelseledamot Handelsbanken Arvika, styrelseledamot ALMI Värmland, styrelseledamot Nämnden för Hemslöjdsfrågor Kulturdepartementet, styrelseledamot Handelskammaren Värmland
Mandattid: Utgår vid bolagsstämma 2014

Styrelse

Namn: Christina Lundqvist Viklund
Född: 1970 **Invald:** 2005
Titel/styrelsefunktion: Sportchef & tävlingsledare, Svenska Rallyt AB/ledamot
Utbildning: Fil. kand. i Media- och kommunikationsvetenskap
Övriga styrelseuppdrag: Domar- och observatörsuppdrag gm FIA Internationella Bilsportförbundet, ledamot FIA Organisers' Working Group, styrelseledamot Värmlands Idrottsförbund, styrelsesuppleant Visit Karlstad Member
Tidigare erfarenhet: Revenue & Project Manager Karlstad CCC, Näringslivsutvecklare och Företagslots Karlstads kommun, Tävlingschef och vVD Svenska Rallyt AB, Sport- & Marknadschef Svenska Rallyt/ledamot
Mandattid: Utgår vid bolagsstämman 2014

Namn: Patrik Sandin
Född: 1948 **Invald:** 1992
Titel/styrelsefunktion: Egenföretagare och VD/styrelsens ordförande
Utbildning: Realexamen, Ottumwa High School Iowa
Övriga styrelseuppdrag: Styrelseledamot Färjestads Travsällskap, ordförande Länsförsäkringar Värmlands Fastigheter AB, styrelseledamot Nordiska Trvmuseet, ordförande Värmlands Idrotts-historiska Sällskap
Tidigare erfarenhet: Ordförande Forshaga Handbollsklubb, styrelseledamot Föreningen Svensk Dentalhandel, ordförande Svenska Travsportens Centralförbund, ordförande UET - Europeiska Travunionen, Hästnäringens nationella stiftelse, Styrelseledamot AB Trav och Galopp
Mandattid: Utgår vid bolagsstämman 2016

Namn: Victoria Svanberg
Född: 1969 **Invald:** 1998
Titel/styrelsefunktion: Organisationskonsult och VD/ledamot
Utbildning: eMBA Global Handelshögskolan Stockholm, Marknadsekonom DIHM, Organisationspsykologiska studier
Övriga styrelseuppdrag: Ledamot Länsstyrelsens insynsråd, ledamot kvalitetsrådet Karlstads universitet, Nya Wermlands-Tidningens AB, Helsingborgs Dagblad AB/Pukslagaren, AB Bröderna Hedbergs Mekaniska, Branäs Gruppen AB, Kungsbergets Fritidscenter AB
Tidigare erfarenhet: Marknadschef Nya Wermlands Tidningens AB, medlem i konsultnätverket Xmentor AB
Mandattid: Utgår vid bolagsstämman 2016

Revisorer

Namn: Michael Lindengren
Född: 1956
Titel/styrelsefunktion: Auktoriserad revisor PwC - PricewaterhouseCoopers AB, Göteborg/Revisor, ordinarie vald av bolagsstämman för Länsförsäkringar Värmland 2013
Övriga uppdrag i försäkringsbranschen: Revisor i Länsförsäkringar Älvsborg, Tjörns Härads Brandstodsbolag, Bohusassuransen Sjöförsäkringsförening ömsesidig, BNP Paribas Cardif Försäkring AB, BNP Paribas Livförsäkring AB, Gard Marine & Energy Försäkring AB (publ)

Namn: Eva Fällén
Född: 1960
Titel/styrelsefunktion: Auktoriserad revisor PwC - PricewaterhouseCoopers AB, Stockholm/Revisorssuppleant i Länsförsäkringar Värmland sedan 2013

Styrelse

Länsförsäkringar Värmlands styrelse 2013. Övre raden från vänster; Anders Folkesson, Erik Eriksson, Fredrik Hildebrand, Patrik Sandin och Jan Ingman. Nedre raden från vänster; Victoria Svanberg, Ulf W Eriksson, Dick Johansson och Christina Lundqvist Viklund.

Företagsledning

Namn: Lars-Erik Enocksson
Född: 1954 **Anställd:** 2002
Titel: Bankchef
Utbildning: Fackskola, IFL Institutet för Företagsledning
Tidigare erfarenhet: Bankchef Föreningsbanken, vVD och Rörelsechef Fryksdalens Sparbank

Namn: Ulf W Eriksson
Född: 1952 **Anställd:** 1994
Titel: VD
Utbildning: Jur. kand. med företagsekonomi
Övriga styrelseuppdrag: Länsförsäkringar Fond-förvaltning AB, VD Länsförsäkringar Värmland Fastigheter AB, Länsförsäkringar Värmland Aktieförvaltning AB, Stiftelsen Värmländska Provinsial-logens Frimurarehus, Klässbols Linneväveri AB, Eko Väst Invest AB
Tidigare erfarenhet: Tingsnotarie, Byrådirektör Försvarets Civilförvaltning. Bankjurist och Chefs-jurist i Mellersta Sveriges Föreningsbank, Bankchef och Bankdirektör Föreningsbanken

Namn: Anette Hedbern
Födelseår: 1959 **Anställd:** 2012
Titel: Administrativ chef
Utbildning: Civilekonom
Styrelseuppdrag: Länsförsäkringar Värmland Fastigheter AB
Tidigare erfarenhet: Auktoriserad revisor

Namn: Stefan Nordéen
Födelseår: 1956 **Anställd:** 1986
Titel: Skadechef
Utbildning: Civilekonom
Styrelseuppdrag: Länsförsäkringar Värmland Fastigheter AB, Länsförsäkringar Värmland Aktieförvaltning AB
Tidigare erfarenhet: Revisor LR Revision, Ekonomiansvarig Länsförsäkringar Värmland, Administrativ chef Länsförsäkringar Värmland

Namn: Sven Norell
Födelseår: 1959 **Anställd:** 1999
Titel: Marknadschef Privat/Lantbruk
Utbildning: Civilekonom
Styrelseuppdrag: Länsförsäkringar Värmland Fastigheter AB
Tidigare erfarenhet: Kontorschef Nordea, Bankdirektör Nordea

Namn: Anders Olsson
Födelseår: 1955 **Anställd:** 2000
Titel: Marknadschef Företag
Utbildning: Ekonomiskt gymnasium, högre bankexamen
Styrelseuppdrag: Länsförsäkringar Värmland Fastigheter AB, AGO Fastigheter AB samt förtroendeuppdrag
Tidigare erfarenhet: Kontorschef Nordea, Bankdirektör Nordea

MILJÖ

Ett aktivt arbete med miljöfrågor

Länsförsäkringar Värmland tar ett aktivt ansvar för miljön. Vi eftersträvar att minska miljöpåverkan i alla delar av verksamheten. Vår miljöpolicy och våra konkreta insatser bidrar till en hållbar utveckling i samhället.

Minskade skador

En villa som totalförstörs genom brand medför ett utsläpp av cirka 25 ton koldioxid. En vattenskada i bostaden innebär ca 300 kg i utsläpp av koldioxid. Därför är vårt arbete med att försöka undvika skador värdefullt. Några exempel på åtgärder som vi genomför:

Vi genomför elbesiktningar och andra besiktningar på lantbruk för att minska risken för brand. Vi delar ut brandvarnare och installerar vattenlarm vid nyteckning av villa- och hemförsäkring. Vi installerar vattenlarm i samband med vattenskador i kök.

Utbildning och påverkan

Vi påverkar våra anlitate avtalsentreprenörer genom utbildning och kravställande så att de uppfyller våra krav på miljöprestanda. Vi ger aktiv information genom media och hemsida om skadeförebyggande åtgärder riktade till allmänheten. Genom vår hemsida informeras kunden också om vilka åtgärder som kunden kan göra själv.

Vårt interna miljöarbete

Sedan våren 2003 är bolaget miljöcertifierade enligt ISO 14001. Sedan dess har vi kraftigt minskat vårt koldioxidutsläpp vid tjänsteresor. Det har skett bland annat genom att vi använder videokonferensutrustning och telefonmöten. När vi behöver resa styr vi mot att använda tåg i första hand. När vi behöver använda bil i tjänsten skall vi använda oss av bilar som drivs med bränsle som är förnyelsebar energi, etanol eller el.

Vi digitaliserar våra handlingar, använder oss av dubbelsidig kopiering för att minska vår pappersförbrukning.

MEDARBETARNA

Medarbetarna är vår viktigaste resurs

Det är våra drygt 100 medarbetare och deras engagemang som gör Länsförsäkringar Värmland till en attraktiv arbetsgivare och ett starkt varumärke.

Prestationsutveckling

För fjärde året används Agerus prestationsutveckling som metod för att undersöka hur väl medarbetarna anser villkoren för prestation vara uppfyllda. På en femgradig skala gav medarbetarna betyget 4,3 i den samlade bedömningen av att ha förutsättningar att kunna göra bra prestationer.

Hälsa och välbefinnande

Vi har under flera år bedrivit ett aktivt friskvårdsarbete för att främja hälsa och välbefinnande. Alla medarbetare har en sjukvårdsförsäkring, som ger snabb tillgång till specialistvård, bolaget subventionerar egna motions- och friskvårdsaktiviteter, motionstävlingar arrangeras och vart tredje år erbjuds en friskprofil via företagshälsovården. Under året har ett motionsrum inretts med motionscyklar som underlättar för medarbetaren att i anslutning till arbetsdagen kunna motionera. Dessa aktiviteter har bland annat lett till att vi kan ha ett lågt sjuktal och ett högt frisktal.

Attraktiv arbetsgivare

För att kunna rekrytera och behålla kompetenta medarbetare vill vi vara en attraktiv arbetsgivare. Detta gör vi genom att erbjuda en trygg arbetsmiljö, engagerande arbetsuppgifter, kompetensutveckling och karriärmöjligheter. Vi genomför även aktiviteter mot studenter för att nå detta mål. Vi medverkar på arbetsmarknadsdagar, tar emot praktikanter, sommararbetare och hjälper till med uppsatser. Länsförsäkringar har även i år blivit utsedda till ett Karriärföretag enligt DI.se/Din karriär. Ett karriärföretag arbetar ”engagerat för att vara en attraktiv arbetsgivare och erbjuder unika utmaningar och extra intressanta karriärmöjligheter”.

Nya medarbetare

Under 2013 har åtta medarbetare nyanställts bl.a. för att ersätta pensionsavgångar.

NYANSTÄLLDA 2013

Anette Hedbern
Administrativ chef

Sara Johnson
Försäkringsrådgivare Privat

Linn Karlsson
Bank- och försäkringsrådgivare Privat

Henrik Eriksson
Säljledare Lantbruk

Yvonne Nydahl
Ekonomiassistent

Marina Lindström
VD-assistent

Petra Olsson
Försäkringsrådgivare Privat

Marika Torstensson
Byggtekniker /Skadereglerare

Samverkan som stärker Länsförsäkringar Värmland

Länsförsäkringar Värmland äger tillsammans med de övriga länsförsäkringsbolagen Länsförsäkringar AB, med kontor i Stockholm. Inom bank och försäkring finns påtagliga stordriftsfördelar och länsförsäkringsbolagen har valt att samla dessa resurser i Länsförsäkringar AB. För våra kunder är vi alltid lika lokala - Länsförsäkringar Värmland har alltid kundkontakterna här i länet, men i Länsförsäkringar AB bedrivs affärsverksamhet och service- och utvecklingsarbete inom till exempel liv- och fondförsäkring, bank, fondförvaltning, IT, återförsäkring, djurförsäkring och hälsaförsäkring. Länsförsäkringar ABs uppgift är att skapa förutsättningar för länsförsäkringsbolagen att bli framgångsrika på sina respektive marknader.

1. Aktieinnehav i Länsförsäkringar AB

Länsförsäkringar Värmland äger 2,24 procent av aktiekapitalet i Länsförsäkringar AB. Aktieinnehavet i Länsförsäkringar AB inräknas i Länsförsäkringars Värmlands konsolideringskapital.

2. Styrkan i varumärket

Länsförsäkringars gemensamma varumärke är mycket starkt i relation till konkurrenternas inom branschen för bank, försäkring och pension. Under 2013 visade återigen Anseendebarmetern, som görs i 30 länder, att Länsförsäkringar har det högsta anseendet bland finansiella varumärken i Sverige. Länsförsäkringar har också länge legat med i toppen när Svenskt Kvalitetsindex redovisar hur nöjda kunderna är med sin bank och sitt försäkringsbolag.

Länsförsäkringar arbetar i alla kanaler och i alla kundmöten med ett varumärkeslöfte som bygger på närhet. Upplevelsen av en ökad närhet och ett minskat avstånd i relationen med Länsförsäkringar ska vara vägledande för allt som görs – från produktutvecklingen till det personliga kundmötet.

3. Liv- och pensionsförsäkring

Fondförsäkring

Länsförsäkringars fondutbud består av 30 fonder med eget varumärke och cirka 45 externa fonder. Fonderna under eget varumärke finns inom Länsförsäkringars eget fondbolag och förvaltas av noga utvalda externa förvaltare. De externa fonderna ger ytterligare bredd och djup åt utbudet.

Traditionell livförsäkring

Länsförsäkringar Liv bedriver traditionell livförsäkring fördelat på tre bestånd; Nya Trad, Gamla Trad och Nya Världen.

I traditionell förvaltning sker placeringarna normalt i noterade aktier och räntebärande värdepapper samt i fastigheter och alternativa investeringar. För Länsförsäkringar Liv har marknadsutvecklingen inneburit att placeringsportföljen i Gamla Trad viktats om till största delen räntebärande placeringar, för att säkerställa bolagets nyckeltal och spararnas pengar. I slutet av maj skickades ett första erbjudande till kunderna om att villkorsändra till Nya Trad. Möjligheten att ändra i villkoren i sina traditionella försäkringar innebär kortfattat att sänkta garanti-nivåer i kombination med lägre avgifter möjliggör en förändrad placeringsmix med högre förväntad avkastning och förbättrade möjligheter till framtida värdeökning på sparat kapital.

4. Bankverksamhet

Länsförsäkringar Bank är Sveriges femte största retailbank. Bankverksamheten, som enbart finns i Sverige, har en bred lönsam tillväxt, god kreditkvalitet och mycket nöjda kunder. Banken erbjuder privatpersoner, lantbrukare och småföretagare ett brett utbud av banktjänster. Strategin utgår från länsförsäkringsgruppens stora kundbas, Länsförsäkringars starka varumärke och kundägandets principer.

Länsförsäkringar Bank är ett helägt dotterbolag till Länsförsäkringar AB. I bankkoncernen ingår förutom moderbolaget Länsförsäkringar Bank också dotterbolagen Länsförsäkringar Hypotek, Länsförsäkringar Fondförvaltning och Wasa Kredit.

5. Djur- och grödaförsäkring

Agria Djurförsäkring är Länsförsäkringars specialistbolag för djur- och grödaförsäkring. Agria är marknadsledande i Sverige med en marknadsandel på 58 procent. Agria är ett renodlat spe-

cialistbolag för djurförsäkring och nyckelbegrepp som kompetens och engagemang har byggt ett mycket starkt dottervarumärke till Länsförsäkringar. Agria har ett nära samarbete med flera djurägarorganisationer. Verksamheten växer sig även allt starkare på marknader utanför Sverige – idag Storbritannien, Norge och Danmark.

6. Hälsa

Affärsområde Hälsa inom Länsförsäkringar AB driver produkt- och affärsutvecklingen inom det växande sjukvårds- och grupp-försäkringsområdet. Länsförsäkringar är marknadsledande inom sjukvårdsförsäkring.

Sjuktalen har ökat under 2013 och företagarna oroar sig både för att bli sjuka själva och för att deras medarbetare ska bli sjuka. Länsförsäkringar försäkrar mer än vart tredje företag i Sverige och har utvecklat en helt ny sjukvårdsförsäkring som ger företagen och deras medarbetare tillgång till ett antal förebyggande hälsotjänster. På så sätt hoppas vi kunna bidra till bättre hälsa.

7. Stabil återförsäkring till lägre kostnad

Alla försäkringsbolag har behov av att skydda sin verksamhet mot kostnader för stora enskilda skador och naturkatastrofer. Oftast vänder sig ett försäkringsbolag till speciella återförsäkringsbolag på den internationella marknaden för att försäkra en del av sina risker. Inom länsförsäkringsgruppen har bolagen en naturlig möjlighet att dela riskerna mellan sig.

Länsförsäkringar Värmland betalar årligen in en återförsäkringspremie till Länsförsäkringar Sak. Premien baseras bland annat på exponering och skadehistorik, men också på hur stort så kallat självbehåll bolaget väljer. Självbehållet kan jämföras med den självrisk som privatpersoner och företag betalar inom skadeförsäkring. Genom gemensam upphandling och intern återförsäkring behålls den största delen av återförsäkringspremien inom länsförsäkringsgruppen och kostnaderna för externa återförsäkrare blir mindre och stabilare, något som gynnar Länsförsäkringar Värmlands kunder.

8. Övrig samverkan

Förutom den samverkan som sker genom Länsförsäkringar AB så direktäger de 23 länsförsäkringsbolagen, tillsammans med berörda affärsenheter inom Länsförsäkringar AB, även Länsförsäkringar Fastighetsförmedling och Länsförsäkringar Mäklarservice. I dessa båda bolag deltar Länsförsäkringar Värmland med ägarandelarna 3,7 respektive 4 procent. Länsförsäkringar Fastighetsförmedling utgör en viktig säljkanal för Länsförsäkringar Värmland och Länsförsäkringar Mäklarservice samordnar erbjudandet gentemot försäkringsförmedlarna.

9. Gemensam utveckling

En av Länsförsäkringar ABs uppgifter är att driva länsförsäkringsgruppens gemensamma utvecklingsarbete för att stärka länsförsäkringsbolagens konkurrenskraft. Arbetet bedrivs utifrån de fokusområden som arbetets fram tillsammans med länsförsäkringsbolagen. Fokusområdena hanterar förändringar inom kundmötet, internet, mobilitet och digitalisering, produkter och erbjudanden, beslutsstöd och segmentering, regleringar, ny teknik och riskreducering.

Extra fokus på kundmötet

Under 2013 levererades gemensam utveckling för över en halv miljard kronor. Under året skedde en kraftsamling inom området Effektivare kundmöte. Här investerade länsförsäkringsbolagen sammanlagt nära 100 miljoner kronor för att starta och genomföra ett antal strategiska projekt inom såväl privat-, företag- som lantbrukssegmentet. Förutom leveranser inom området Effektivare kundmöten kunde länsförsäkringsbolagen ta emot leveranser från ett 30-tal projekt under året. Här följer några exempel:

- Inom området mobila tjänster kom det leveranser av bland annat tjänster för företagskunder, möjlighet att göra fondbyten och att kunna se sitt pensionssparande.
- Under 2013 startade ett större utvecklingsarbete för effektivisering genom mer gemensam hantering av sakförsäkringsaffären.
- Arbete med att digitalisera kundhandlingar fortsatte under året med leveranser som möjliggör för kunderna använda e-faktura som betalningssätt samt välja att få sina kundhandlingar distribuerade digitalt, och sedan på ett enkelt sätt hitta sina dokument i inloggat möte på internet.
- Inom ramen för satsningen tjänstepensionsmarknaden levererades bland annat ett nytt systemstöd som ska för enkla vid nyteckning av tjänstepensionsplaner.
- För företagsaffären kom viktiga leveranser från arbetet med att ta fram en modern tariff för företagsförsäkring Sak som ökar konkurrenskraften och förbättrar lönsamheten.

- Under året kom leveransen av ett samlat erbjudande till de lantbrukskunder som under de närmaste åren står i begrepp att sälja eller överlåta sin fastighet.

- Länsförsäkringsbolagens gemensamma projekt för Solvens II-förberedelser har under året slutfört merparten av leveranserna.

Ord och uttryck

Bruttoaffär

Försäkringsaffär utan avdrag för den del av affären som återförsäkras hos andra bolag.

Direkt försäkring

Försäkringsaffär som avser avtal direkt mellan försäkringsgivare (försäkringsbolag) och försäkringstagare. Försäkringsbolaget är – till skillnad från vid indirekt försäkring – direkt ansvarig gentemot försäkringstagarna.

Mottagen återförsäkring

Med mottagen återförsäkring förstås återförsäkringsaffär som mottages från andra försäkringsföretag. Mottagande bolag har i detta fall inget direkt ansvar gentemot försäkringstagarna.

Återförsäkring

Om ett försäkringsbolag inte kan eller vill bära hela den ansvarighet som det iklätt sig gentemot försäkringstagare, återförsäkrar bolaget de tecknade försäkringarna – helt eller delvis – hos andra bolag. Man talar härvid om avgiven återförsäkring hos det förstnämnda och mottagen återförsäkring (indirekt försäkring) hos de sistnämnda bolagen.

Affär för egen räkning (f e r)

Den del av försäkringsaffären som ett försäkringsbolag självt står risken för och som alltså inte återförsäkras hos andra bolag. Affär för egen räkning är med andra ord bruttoaffär minskat med avgiven återförsäkring.

TERMER I RESULTATRÄKNINGEN OCH RESULTATANALYS

Premieinkomst

Motsvarar i princip årets influtna premiebelopp utan korrigering för in- och utgående avsättning för ej intjänade premier och kvardröjande risker. I stället för premieinkomst används ofta den kortare benämningen premier.

Premieintäkt f e r

Avser, kort uttryckt, den premieinkomst som belöper på räkenskapsåret. Premierna inbetalas vid skilda förfallodagar under året och avser som regel en försäkringstid av ett år. Vid räkenskapsårets slut har bolaget således erhållit premier som till större eller mindre del avser närmast följande år. Denna del av premieinkomsten redovisas i bokslutet som en skuldpost, som kallas avsättning för ej intjänade premier och kvardröjande risker. Motsvarande skuldpost vid räkenskapsårets början frigörs och är en intäkt för det aktuella året. Se även kvardröjande risker. Premieintäkten f e r för året består således av följande poster: avsättning för ej intjänade premier och kvardröjande risker vid årets början plus premieinkomsten under året, minus avsättning för ej intjänade premier och kvardröjande risker vid årets slut och minus premier för avgiven återförsäkring.

Försäkringsersättningar f e r

Utbetalda försäkringsersättningar, plus avsättning för oreglerade skador vid årets slut, minus avsättning för oreglerade skador vid årets ingång och plus skaderegleringskostnader. Dessa poster justeras för återförsäkrarens andel av respektive del.

Driftskostnader f e r

Driftkostnader är en sammanfattande benämning på kostnaderna för försäljning, administration, provisioner och driftkostnader för avgiven återförsäkring. Det är den del som återstår efter att skaderegleringskostnaderna överförts till försäkringsersättningar och kostnader för kapitalförvaltning belastat kapitalförvaltning.

Reservavveckling

För skador som inte är slutreglerade vid räkenskapsårets utgång reserveras medel, i bokslutet, i avsättning för oreglerade skador. Den bedömning av kommande utbetalningar som gjorts kan av olika skäl visa sig felaktig. Inflationstakten kan bli en annan än den som förut-sattes när skadan värderades. Lagstiftning och/eller praxis beträffande personskador kan förändras. Vidare är det rent allmänt svårt att bedöma utbetalningarna för en komplicerad skada, vars slutreglering kan ligga flera år framåt i tiden. Om det beräknade ersättningsbeloppet för en skada visar sig vara övervärderat, uppstår en vinst när ersättningsbeloppet bedöms på nytt eller när skadan slutregleras. Om beloppet undervärderats blir det på motsvarande sätt en avvecklingsförlust.

Kapitalavkastning överförd från finansrörelsen

Eftersom premierna betalas i förskott och viss tid förflyter från det en skada inträffar till dess ersättning utbetalas, uppsamlas hos bolaget ett kapital som ger avkastning. Den beräknade räntan på detta kapital, som i bokslutet motsvaras av försäkringstekniska avsättningar, överförs i resultatredovisningen från finansrörelsen under benämningen kapitalavkastning överförd från finansrörelsen. Vid beräkning av räntan för försäkringsrörelsen och dess grenar har använts en kalkylräntefot motsvarande årsgenomsnittet för köpräntor för 60-dagars statsskuldväxlar, omräknat till effektiv årsränta. Underlaget för ränteberäkningen är summan av halva premieintäkten f e r samt medelvärdet av in- och utgående avsättningar för oreglerade skador f e r under året.

TERMER I BALANSRÄKNINGEN

Diskontering

Trafik- och olycksfallsförsäkring är en affär med lång avvecklingstid. Det innebär att det kan ta flera år innan en skada är slutbetald. Under tiden förräntas den avsättning som avsatts som reserv för skadan. Det innebär att ett lägre belopp än det nominella kan avsättas som reserv, det vill säga, avsättning för oreglerade skador diskonteras.

Försäkringstekniska avsättningar

Sammanfattande benämning på avsättning för ej intjänade premier och kvardröjande risker samt avsättning för oreglerade skador.

Avsättning för ej intjänade premier och kvardröjande risker

En skuldpost, som in princip motsvarar den del av premieinkomsten som vid bokslutet hänför sig till nästkommande år. Avsättning för kvardröjande risker (en del av avsättning för ej intjänade premier och kvardröjande risker) Om avsättning för ej intjänade premier och kvardröjande risker be-

döms otillräcklig för att täcka förväntade skade- och driftskostnader för det gamla försäkringsbeståndet fram till nästa förfallodag, skall denna ökas med avsättning för kvardröjande risker.

Avsättning för oreglerade skador

De skador som inträffar under räkenskapsåret hinner av olika skäl (tidskrävande utredningar m m) inte alltid slutregleras före årets utgång. I bokslutet måste därför en avsättning göras för beräkande, ännu inte utbetalda skadeersättningar. Skuldposten innehåller också de beräknade kostnaderna för administration av oreglerade skador.

Uppskjuten skatt

Beräknad skatt på realiserat resultat på placeringstillgångar och obeskattade reserver.

OBESKATTADE RESERVER

Periodiseringsfond

Skattemässigt avdrag med högst 25 procent av skattemässigt resultat.

Säkerhetsreserv

Kollektivt säkerhetsbetingad förstärkning av de försäkringstekniska avsättningarna.

ÖVRIGA TERMER

Konsolideringskapital

Sammanfattande benämning på eget kapital och latent skatt.

Konsolideringsgrad

Förhållandet mellan konsolideringskapital och premieinkomst för egen räkning, uttryckt i procent.

Soliditet

Förhållandet mellan konsolideringskapital och försäkringstekniska skulder för egen räkning, uttryckt i procent.

Kapitalbas

Kapitalbasen är enkelt uttryckt det tillgängliga kapitalet. Ett företags kapitalbas innehåller i första hand eget kapital, men dessutom får man inom vissa gränser räkna in också förlagslån som tagits upp. Förlagslån är lån där långivarens fordran i händelse av företagets konkurs inte kommer att bli betald förrän alla vanliga skulder är till fullo betalda. Förlagslån ger alltså en extra buffert för övriga fordringsägare.

Solvensmarginal

Erforderlig solvensmarginal är ett mått på hur stort kapital ett företag behöver. Beräkningen av den görs dels utifrån bolagets premieinkomster, dels utifrån dess skadeersättningar. Den erforderliga solvensmarginalen är det högsta av de två beräknade värdena. Det krävs att kapitalbasen skall vara minst så stor som den erforderliga solvensmarginalen, men också minst så stor som det så kallade garantibeloppet (ett fast belopp som inte beror av bolagets affärsvolym, däremot av vilken typ av affär bolaget sysslar med).

Skadeprocent

Försäkringsersättningar i förhållande till premieintäkt.

Driftkostnadsprocent

Driftkostnader i försäkringsrörelsen i förhållande till premieintäkt.

Totalkostnadsprocent

Summan av skadeprocent och driftkostnadsprocent.

Skadefrekvens

Förhållandet mellan antalet skador och antalet försäkringar, vanligen uttryckt i promille.

Skadekostnad

Utbetalningar och ersättningsreserver för skador som inträffat under året.

Direktavkastning

Kapitalavkastningens intäkter i form av driftöverskott byggnader och mark, realisationsvinster, utdelning på aktier och andelar samt ränteintäkter.

Total avkastning

Kapitalavkastningens intäkter och kostnader samt realiserade vinster och förluster på placeringstillgångar.

Direktavkastning procent

Direktavkastning i förhållande till det genomsnittliga verkliga värdet på placeringstillgångarna och likvida medel.

Totalavkastning procent

Totlavkastning i förhållande till det ingående verkliga värdet på placeringstillgångarna och likvida medel.

Egna anteckningar

FOTO:

Bild sid 11 Ungdomsstipendie: Lasse Forsberg.

Bild sid 52: Tommie Ohlson.

Övriga bilder: Björn Lundgren.

